

VZGOJNI NAČRT

ZAVODA ZA USPOSABLJANJE JANEZA LEVCA

Sigmund Freud: » *Vzgoja je nemogoč poklic.*«

Junij 2009, zadnjič revidiran v letu 2011

1. KAZALO VSEBINE

1.	KAZALO VSEBINE	2
2.	UVOD	3
3.	CILJI VZGOJE	3
4.	CILJ VZGOJNEGA NAČRTA	5
5.	ZGLED	6
6.	VREDNOTE	6
6.1	DE DOM	6
6.2	DE LEVSTIKOV TRG	8
6.3	DE DEČKOVA	9
6.4	DE JARŠE	10
7.	NAČELA	11
8.	POTREBE UČENCEV	14
8.1	DE DOM	14
8.2	DE LEVSTIKOV TRG	16
8.3	DE DEČKOVA	17
8.4	DE JARŠE	18
9.	SMERNICE IN OBLIKE VZGOJNEGA DELA	20
10.	VZGOJNE DEJAVNOSTI	21
10.1	DE DOM	21
10.1.1	SISTEMSKE DEJAVNOSTI	21
10.1.2	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	23
10.1.3	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	26
10.2	DE OŠPP DEČKOVA ULICA	27
10.2.1	SISTEMSKE DEJAVNOSTI	27
10.3	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	29
10.3.1	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	30
10.4	DE OŠPP LEVSTIKOV TRG	31
10.4.1	SISTEMSKE DEJAVNOSTI	31
10.4.2	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	33
10.4.3	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	34
10.5	DE OVI JARŠE	35
10.5.1	SISTEMSKE DEJAVNOSTI:	35
10.5.2	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	35
10.5.3	KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI	37
11.	SODELOVANJE S STARŠI	Napaka! Zaznamek ni definiran.
11.1	INDIVIDUALNE OBLIKE	38
11.2	SKUPINSKE OBLIKE	39
12.	SVETOVANJE	39
13.	BONTON ZA UČENCE, ZAPOSLENE IN STARŠE	40
13.1	BONTON ZA UČENCE	40
13.2	BONTON ZA VZGOJITELJE, UČITELJE, VODSTVENE DELAVCE IN OSTALE ZAPOSLENE	43
13.3	BONTON ZA STARŠE	44
14.	VZGOJNI POSTOPKI	45
14.1	RESTITUCIJA	45
14.2	MEDIACIJA	45
14.3	INDIVIDUALNI VZGOJNI NAČRT	46
15.	VZGOJNI UKREPI	47
15.1	VZGOJNI UKREPI ZA KRŠITEV PRAVIL	48
15.2	ADMINISTRATIVNI UKREPI ZA KRŠITEV PRAVIL	51
15.3	DRUGE VZGOJNE DEJAVNOSTI (POHVALE, NAGRADE, PRIZNANJA)	52

2. UVOD

Vzgojno delo je globoko prežeto skozi vse mikro in makro procese na šoli. Ni mogoče poučevati, če obenem ne vzgajamo, še več, ni se mogoče ničesar naučiti, če v procesu poučevanja ni vzgojnega momenta. Vzgoja je skriti kurikulum, ki ga ne uči nihče, a se ga nauči vsakdo. Ni je mogoče uresničevati ločeno od pouka v nekakšnem posebnem prostoru, saj predstavlja celoto veljavnih pravil ali kulturnih vzorcev za socialno vedenje ljudi, določene družbe ali kulture.

Vzgoja, dobra ali slaba, je torej vsakokratna spremljevalka malodane vsakega dogajanja na šoli in v družbi. Ne gre je zapisovati kot enačbo in vseh njenih dimenzij prav tako ni mogoče zajeti z enoznačnimi opisom. Če privzamemo, da se vzgajamo celo življenje, potem ožja definicija, da je vzgoja zavestna in načrtna dejavnost, ki oblikuje mladega človeka, ne zdrži. Tudi definicija, da je vzgoja kompleksen in dolgotrajen proces, ki razvija človekovo osebnost, kjer poteka interakcija med posameznikom in okoljem, ne zaobjame vsega, ob predpostavki, da lahko vzgajamo tudi sami sebe.

Znan francoski sociolog je zapisal, da je vzgoja generacijski fenomen, kjer gre za prenašanje informacij s starejše generacije na mlajšo. Naše mnenje je, da je mogoče prenašanje vzorcev vedenja tudi v obratni smeri. V obeh primerih deluje vzgled. Vzglede je medij, po katerem se vzorci prenašajo, in ima pri vzgoji veliko vrednost. Prav zato smo ga postavili v uvodni del pričujočega vzgojnega načrta.

Odločitev o konceptu vzgojnega načrta Zavoda Janeza Levca je zorela skorajda leto dni. Glede na posebnost učencev, ki so zaupani v našo vzgojo, ter glede na raznolikost naše ustanove je njegova priprava za izbrano delovno skupino pomenila poseben izziv. Sledili smo načelu »bolj kot bo levški, boljši bo«. To ne pomeni, da je popoln, in tudi ne pomeni, da ga ne bomo spreminjali in dopoljevali, pomen vzgoje, vzgojne metode in pristopi so namreč spremenljivke.

Prepričani smo, da je v današnji vsebini in obliki dobrodošel spremljevalec učencev, zaposlenih in staršev.

3. CILJI VZGOJE

Glavni cilj vzgoje je optimalni razvoj psihičnih, fizičnih in socialnih danosti vsakega posameznika, samostojnost pri skrbi zase ter vključevanje v vsakdanje delovno in socialno okolje.

Pri izvajanju vzgojnega načrta za učence s posebnimi potrebami veljajo:

- splošni vzgojni cilji,
- cilji in vrednote osnovnošolskega izobraževanja, (2. člen Zakona o OŠ)

in sicer v obsegu in na način, ki jih je ob upoštevanju posebnih potreb mogoče uresničevati. Iz ciljev zakona je med drugim razvidno, da je poleg izobraževalne pomembna tudi vzgojna razsežnost pedagoškega dela osnovnih šol.

Da bi uresničili glavni cilj pri izvajanju vzgojnega načrta, sledimo naslednjim ciljem:

- preventivnim socialno-varstvenim in zdravstvenim ciljem,
- učno-vzgojnim ciljem,
- kompenzacijskim ciljem,
- osebno- in socialno-integrativnim ciljem.

Preventivni socialno-varstveni in zdravstveni cilji

Za uresničitev preventivnih socialno-varstvenih in zdravstvenih ciljev zagotavljamo ustrezne pogoje, ki omogočajo učencem uspešno delo:

- pogoje za učenje in interesno udejstvovanje,
- ugodno psihosocialno klimo,
- zdravo prehrano,
- v primeru psihičnih ali psihiatričnih težav poskrbimo za ustrezno psihoterapevtsko ali psihiatrično obravnavo učencev (v sodelovanju s specializirano psihoterapevtsko oziroma psihiatrično stroko),
- sodelovanje šole/Doma z družino oziroma starši, s Centrom za socialno delo in drugimi strokovnimi službami.

Kompenzacijski cilji

Učenci¹ z motnjami v duševnem razvoju imajo večinoma številne razvojne zaostanke in vrzeli, primanjkljaje v kognitivnem, čustvenem in socialnem razvoju, ki vplivajo drug na drugega in učencem onemogočajo ustrezno, konstruktivno funkcioniranje na več področjih njihovega življenja in dela.

V kognitivnem razvoju, ki ga razumemo kot vsoto vseh otrokovih in mladostnikovih spoznavnih in miselnih sposobnosti, so značilna pomanjkljiva splošna razgledanost, skromno šolsko znanje in manj učinkovita raba miselnih sposobnosti. Zato je kompenzacija primanjkljajev in vrzeli v kognitivnem razvoju temeljna naloga tako izobraževanja kot tudi vzgoje.

Kompenzacija čustvenih posebnosti pomeni učenje ustreznega čustvovanja na osnovi kognitivnih spretnosti, ustrezne ocene situacije in lastne vloge v njej ter učenje ustreznega izražanja čustev v dani situaciji.

Primanjkljaji in vrzeli v socialnem razvoju pomenijo oslABLJENO ali neustrezno poznavanje in rabo socialnih spretnosti, tj. spretnosti v medsebojnih odnosih v socialni skupini in družbi nasploh. Kompenzacija pomeni učenje splošnih pravil vedenja v družbi, razumevanje in upoštevanje družbenih norm ter vrednot, kar najučinkoviteje poteka v odnosu otrok/mladostnik – učitelj/vzgojitelj in med vrstniki, pa tudi v dejavnostih, v katerih je učencu omogočena avtonomija odločanja, druženja, osebnega izbora dejavnosti prostega časa ipd.

---

¹ V vzgojnem načrtu je uporabljena moška slovnična oblika, ki velja za oba spola.

Osebnostno- in socialno-vključevani cilji

Osebnostno- in socialno-vključevani cilji v izvajanju vzgojno-izobraževalnega programa pomenijo prizadevanja za čustveno stabilizacijo, usposabljanje za socialno sožitje in vključevanje učenca v običajno socialno okolje.

Osebnostno- in socialno-integracijskim ciljem sledimo tako, da učencem omogočimo:

- vključevanje v različne aktivnosti, v katerih lahko doživijo uspeh in osebno potrditev, bodisi v šoli, Domu ali izven njega,
- vključevanje v različne interesne skupine, organizacije in društva oziroma v kulturno, rekreativno, izobraževalno in družabno življenje v šoli oz. Domu in izven njega,
- povezovanje dejavnikov šole, Doma, družine in zunanjih strokovnih služb v korist učenčevega celovitega vključevanja v njegovo socialno okolje.

4. CILJ VZGOJNEGA NAČRTA

Cilj vzgojnega načrta je, da glede na analizo stanja na vzgojnem področju izpostavi izbrane vrednote in potrebe šole/Doma, ki jim bomo v prihodnjem obdobju posvetili posebno pozornost. Na tej podlagi šola/Dom načrtuje dejavnosti in vnaša spremembe v svojo organizacijsko kulturo v najširšem smislu, posebej še z upoštevanjem načela trajnostnega razvoja.

Vzgojni načrt vsebuje:

- vzgojne dejavnosti,
- oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši,
- svetovanje,
- druge dejavnosti (pohvale, priznanja, nagrade, vrste vzgojnih ukrepov).

Učencem z motnjami v duševnem razvoju so prilagojeni vzgojno-izobraževalni cilji osnovnega in posebnega izobraževanja.

Razlike se kažejo predvsem v didaktično-metodičnem pogledu in nekaterih posebnih pogojih udejanjanja oziroma približevanja splošnim vzgojno-izobraževalnim ciljem.

Za uresničevanje vzgojnih ciljev vzgojnega načrta oziroma za približevanje splošnim vzgojno-izobraževalnim ciljem je potrebno:

- ustvariti ugodno psihosocialno klimo, ki omogoča zadovoljitev temeljnih učenčevih psiholoških potreb po varnosti in sprejetosti v vseh učnih situacijah,
- vsebine in situacije približati učenčevim psihofizičnim zmožnostim ter krepiti posameznikova močna področja,
- udejanjati učenčevo naravno potrebo po uspešnosti in napredovanju z vzpodbujanjem povečevanja samospoštovanja in razvijanja notranje motivacije ter odkrivanja napak, na katerih se nauči spremenjene poti za doseg cilja,
- ustvarjati učne in vzgojne okoliščine/situacije, da bodo učenci lahko dosegli uspeh,
- učiti in vzgajati posameznika za samodisciplino, odgovorno vedenje ali preoblikovanje neustreznega vedenja, prijateljstvo in pripadnost,

preusmerjanje v primeru zgrešenega cilja in usmerjanje na cilj, kjer bo dosegel uspeh, vključevanje v družbo, dogovarjanje, skupno reševanje težav, za razumevanje in spoštovanje drugih, za medsebojno sodelovanje, strpnost, upoštevanje in spoštovanje drugačnih,

- z ustreznimi zdravstvenimi in drugimi ukrepi izboljšati morebiten slabši somatski status posameznika, blažiti ali odpravljati funkcionalne težave oziroma motnje.

5. ZGLED

Pri postavljanju pravil je izredno pomemben zgled, kjer vzgojitelj/učitelj s svojim vedenjem sporoča, kakšna so pravila v vzgojni skupini. Velika vzgojna moč zgleda je v njegovi konkretnosti, nazornosti in prepričljivosti. Zgled deluje tudi kot pozitivna podkrepitev, kot potrditev pozitivnega ravnanja. Preko vzgojiteljevega/učiteljevega ravnanja otroci preverjajo veljavnost pravil in moralna stališča, ki jih vzgojitelj/učitelj zastopa. Vzgojiteljev/učiteljev zgled ima pomembno vlogo le, če je med vzgojiteljem/učiteljem in otrokom vzpostavljen primeren kontakt.

6. VREDNOTE

Vzgoja temelji na vrednotah, ki jih spoštujejo vsi, torej učenci, zaposleni, starši.

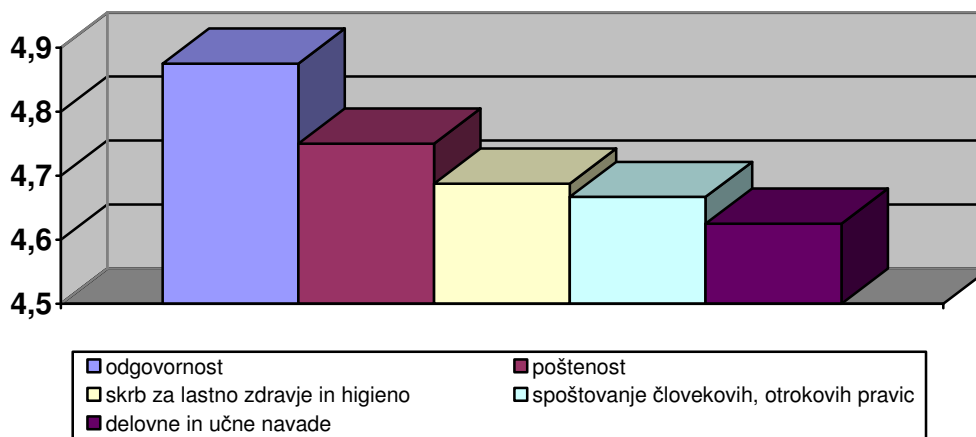
Družbeno sprejete vrednote so zapisane v ustavi RS, Zakonu o osnovni šoli, Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju, smernicah kurikularne preнове, konvencijah o človekovih in otrokovih pravicah, evropskih resolucijah o vzgoji in izobraževanju, poročilu Dolorsove komisije in drugih dokumentih.

Vrednote so torej v mnogih dokumentih že opredeljene. Ker naj bi bile vsem skupne, pa so za nekatere bolj pomembne ene, jih ni dovoljeno rangirati po pomembnosti. Vseeno pa smo se odločili, da pri otrocih z motnjami v duševnem razvoju posebej opredelimo vrednote, ki jim bomo v prihodnjem obdobju posvetili posebno pozornost. Da bi ugotovili, katere naj izpostavimo, smo izvedli ankete med starši in strokovnimi delavci.

6.1 DE DOM

STROKOVNI DELAVCI

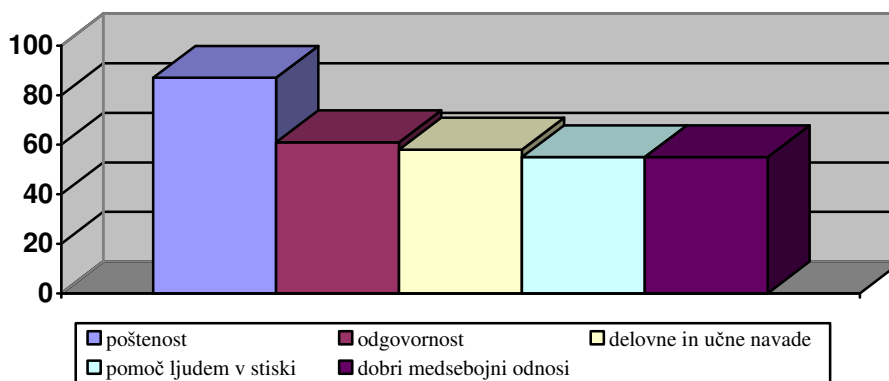
- 1) odgovornost,
- 2) poštenost,
- 3) skrb za lastno zdravje in higieno,
- 4) spoštovanje človekovih, otrokovih pravic,
- 5) delovne in učne navade.

Vrednote, ki so jih strokovni delavci Doma označili kot najpomembnejše, so: odgovornost (4,87), poštenost (4,75), skrb za lastno zdravje in higieno (4,68), spoštovanje človekovih, otrokovih pravic (4,67), delovne in učne navade (4,62).

STARŠI

- 1) poštenost,
- 2) odgovornost,
- 3) delovne in učne navade,
- 4) pomoč ljudem v stiski,
- 5) dobri medsebojni odnosi.

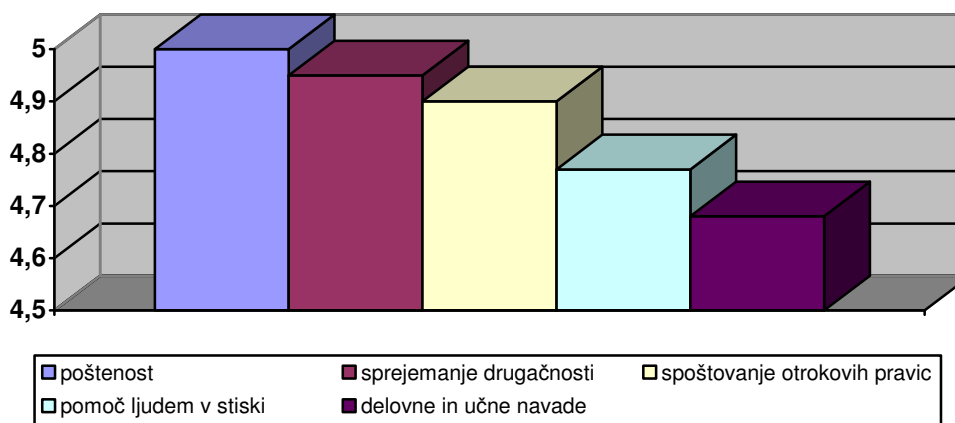

87 % staršev dijakov Doma je kot najpomembnejšo vrednoto, ki bi jo morali njihovi otroci in mladostniki v času izobraževanja usvojiti oz. se naučiti ter ravnati v skladu z njo, opredelilo poštenost, tej z 61 % sledi odgovornost, z 58 % je zastopana vrednota delovne in učne navade, s 55 % ji sledita pomoč ljudem v stiski in dobri medsebojni odnosi.

6.2 DE LEVSTIKOV TRG

STROKOVNI DELAVCI

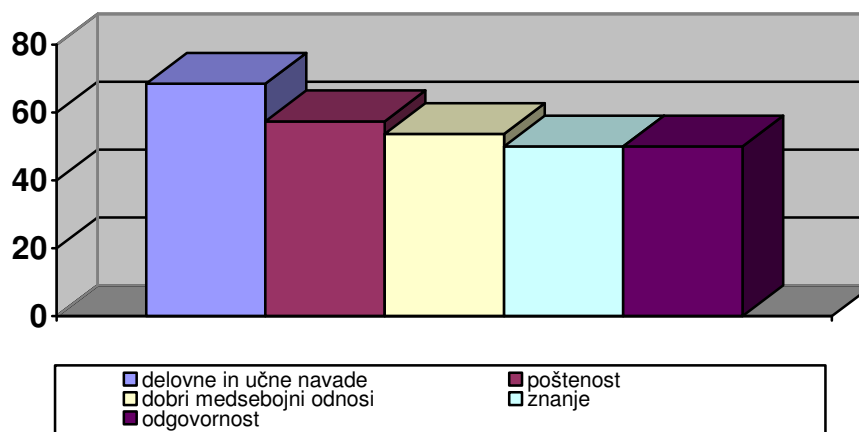
- 1) poštenost,
- 2) sprejemanje drugačnosti, strpnost,
- 3) spoštovanje otrokovih/človekovih pravic,
- 4) pomoč ljudem v stiski,
- 5) delovne/učne navade.

Vrednote, ki so jih strokovni delavci OŠ Levstikov trg označili kot najpomembnejše, so: poštenost (5,00), sprejemanje drugačnosti (4,95), spoštovanje otrokovih pravic (4,90), pomoč ljudem v stiski (4,77), delovne in učne navade (4,63).

STARŠI

- 1) delovne in učne navade,
- 2) poštenost,
- 3) dobri medsebojni odnosi,
- 4) znanje,
- 5) odgovornost.

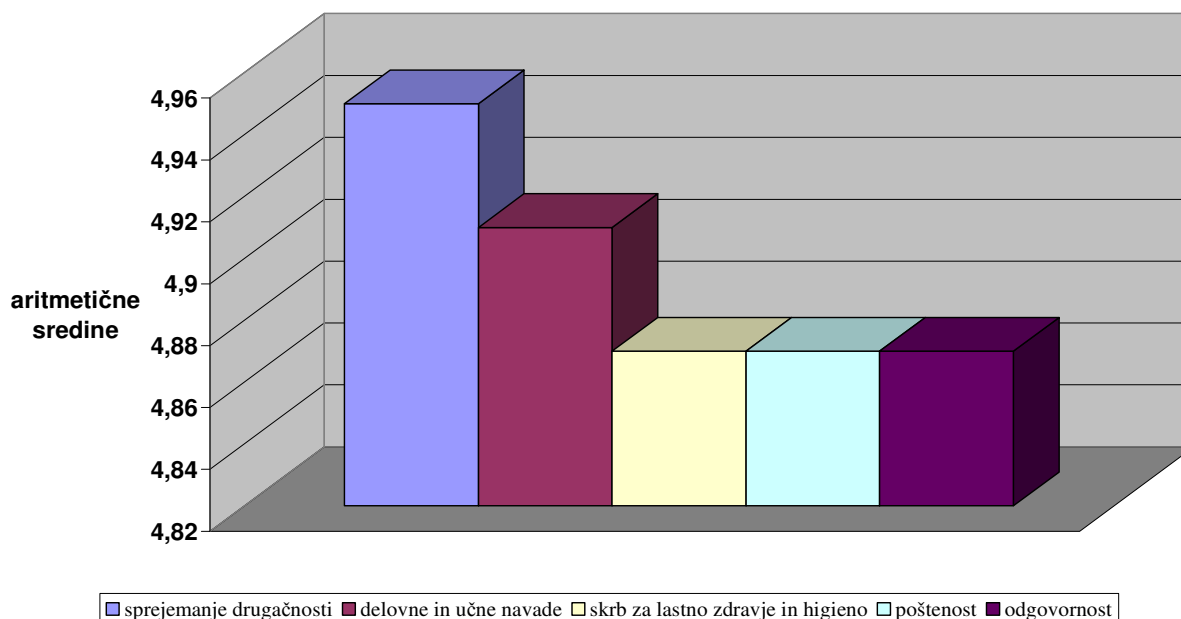

68,5 % staršev učencev OŠ Levstikov trg je kot najpomembnejšo vrednoto, ki bi jo morali njihovi učenci v času izobraževanja usvojiti oz. se naučiti ravnati v skladu z njo, opredelilo vrednoto delovne in učne navade, tej s 57,4 % sledi vrednota poštenost, s 53,7 % je zastopana vrednota dobri medsebojni odnosi, s 50 % ji sledita vrednoti znanje in odgovornost.

6.3 DE DEČKOVA

STROKOVNI DELAVCI

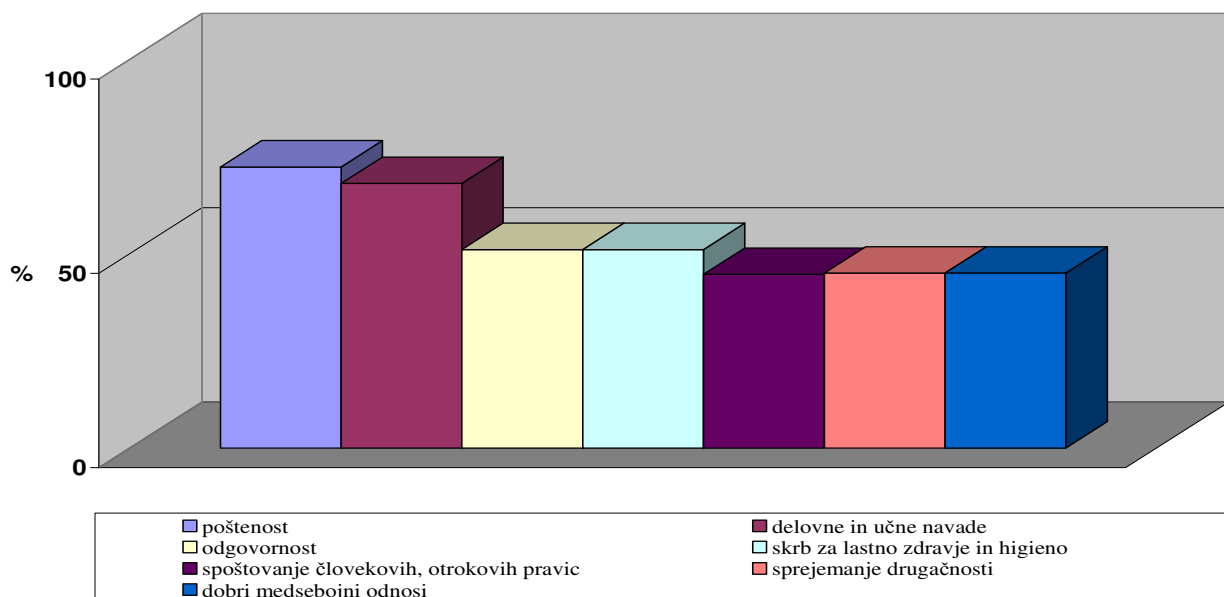
- 1) sprejemanje drugačnosti, strpnost,
- 2) delovne in učne navade,
- 3) skrb za lastno zdravje in higieno,
- 4) poštenost,
- 5) odgovornost.

Vrednote, ki so jih strokovni delavci DE Dečkova označili kot najpomembnejše, so: sprejemanje drugačnosti (4,95), delovne in učne navade (4,91), skrb za lastno zdravje in osebno higieno (4,87), poštenost (4,87), odgovornost (4,87).

STARŠI

- 1) poštenost,
- 2) delovne in učne navade,
- 3) odgovornost ter skrb za lastno zdravje in higieno,
- 4) spoštovanje človekovih, otrokovih pravic, sprejemanje drugačnosti,
- 5) dobri medsebojni odnosi.

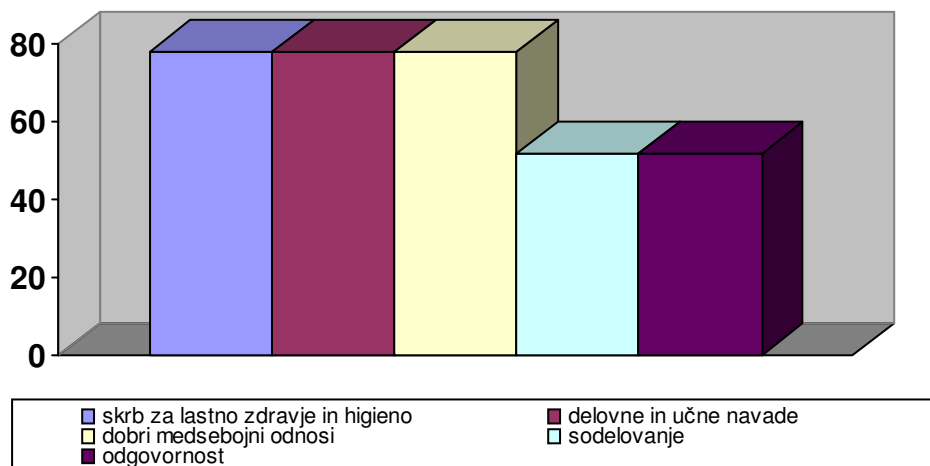

72 % staršev učencev DE Dečkova je kot najpomembnejšo vrednoto, ki bi jo morali njihovi otroci in mladostniki v času izobraževanja usvojiti oz. se naučiti v skladu z njo ravnati, izbralo vrednoto poštenost, tej z 68 % sledi vrednota delovne in učne navade, z 51 % sta zastopani vrednoti odgovornost ter skrb za lastno zdravje in higieno, s 45 % jima sledijo vrednote spoštovanje človekovih, otrokovih pravic, sprejemanje drugačnosti ter dobri medsebojni odnosi.

6.4 DE JARŠE

STROKOVNI DELAVCI

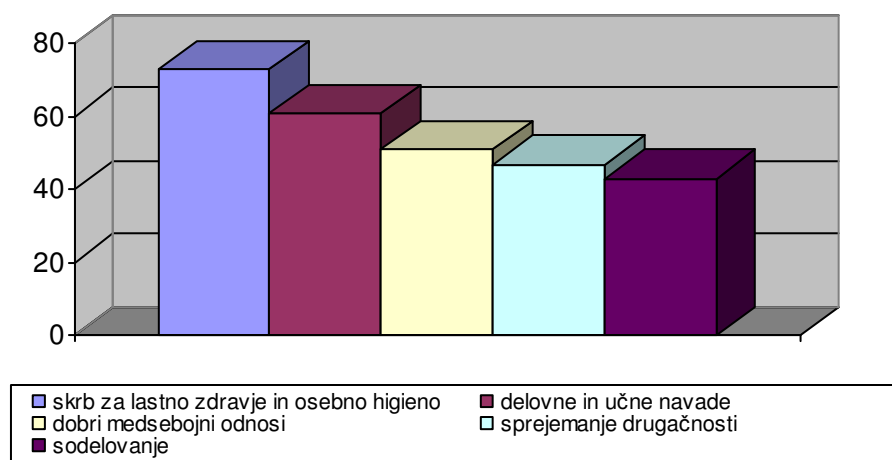
- 1) skrb za lastno zdravje in osebno higieno,
- 2) delovne in učne navade,
- 3) dobri medsebojni odnosi,
- 4) sodelovanje,
- 5) odgovornost.

78 % strokovnih delavcev OVI Jarše je za najpomembnejše vrednote, ki bi jih morali učenci osvojiti, opredelilo kar tri vrednote, in sicer skrb za lastno zdravje in osebno higieno, delovne in učne navade ter dobre medsebojne odnose, drugo mesto z 52 % pripada vrednotama poštenost in sodelovanje.

STARŠI

- 1) skrb za lastno zdravje in osebno higieno,
- 2) delovne in učne navade,
- 3) dobri medsebojni odnosi,
- 4) sprejemanje drugačnosti,
- 5) sodelovanje.

73 % staršev učencev OVI Jarše je kot najpomembnejšo vrednoto, ki bi jo morali njihovi otroci osvojiti, opredelilo vrednoto skrb za lastno zdravje in osebno higieno, tej s 61 % sledi vrednota delovne in učne navade, na tretjem mestu je z 51 % zastopana vrednota dobri medsebojni odnosi, četrto mesto z 47 % pripada vrednoti sprejemanje drugačnosti, na petem mestu pa je s 43 % sodelovanje.

7. NAČELA

Vzgoja učencev s posebnimi potrebami zahteva sistematično, načrtno in ustvarjalno delo. Zagotovljeni morata biti celovitost in doslednost profesionalnega dela, ki sta dosledno usmerjeni k ciljem vzgojnega načrta:

- ohranjanje ravnotežja med učenčevim telesnim in duševnim razvojem,
- zagotoviti strokovno pomoč pri vzgoji, izobraževanju in usposabljanju,
- odkriti in spodbujati učenčeve razvojne sposobnosti,
- odpravljanje in zmanjševanje negativnih posledic motenj, ovir v razvoju,
- kompenzirati razvojne vrzeli in primanjkljaje,
- razvijati in izboljševati učenčevo samopodobo, utrjevati zaupanje do odraslih in družbe, ki ji pripada.

Vzgojna načela je treba upoštevati v vseh fazah procesa, saj nam dajejo smernice za izbor smotrov, vsebin, metod in sredstev ter organizacijo vzgojnega dela:

- **načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja**

Temelj načela je Konvencija o otrokovih pravicah. Konvencija ne prepoveduje le ponižujočega telesnega ali psihičnega kaznovanja, temveč zahteva, da je pri vzgoji in vzpostavljanju discipline treba spoštovati otrokovo človeško dostojanstvo.

- **načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev**

Načelo temelji na predpostavki, da je aktivnost človekova temeljna potreba in gibalno njegovega osebostnega in socialnega razvoja. Temeljno in najbolj učinkovito človekovo socialno učenje so lastne izkušnje. Učenci naj imajo tudi v šolskem/domskem življenju čim več možnosti aktivnega sodelovanja.

Temelj tega načela je Konvencija o otrokovih pravicah, ki v 12. členu določa, da država podpisnica jamči otroku, ki je sposoben izoblikovati lastno mnenje, pravico prostega izražanja mnenj o vsem, kar je v zvezi z otrokom, o tehtnosti izraženih mnenj pa se presoja v skladu z otrokovo starostjo in zrelostjo.

- **načelo proaktivnega in preventivnega delovanja**

Proaktivno delovanje se nanaša na vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne razredne/skupinske klime, ki temelji na pozitivnih medsebojnih odnosih, zaupanju med vsemi osebami vzgojno-izobraževalnega procesa.

Preventivno delovanje je povezano s kakovostjo učnega/vzgojnega procesa, uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne posebnosti učencev in dejavnosti, ki se nanašajo na organizacijo, vodenje in upravljanje razreda/vzgojne skupine.

- **načelo timskega dela**

Pri vzgoji, izobraževanju in usposabljanju učencev s posebnimi potrebami je nujno sodelovanje različnih strok, da bo spremljanje, podpora učenčevega razvoja celostna. Nameni in cilji tega načela so nudenje celostne pomoči ter vzpostavljanje vzgojno-učnega, psihološkega, socialnega in zdravstvenega ravnotežja.

- **načelo sodelovanja z družino**

Načelo izhaja iz dejstva, da starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek.

Vključevanje staršev in družine otrok ter mladostnikov s posebnimi potrebami mora biti stalno in timsko naravnano. Med družino in Zavodom je treba opredeliti medsebojna pričakovanja, odgovornosti in naloge, zastaviti je potrebno tudi oblike sodelovanja in določiti vzgojne cilje. Naloga strokovnih delavcev je, da med njimi in starši oziroma vso družino ustvarijo izviren delovni odnos. Znanje in podpora staršev ter strokovnih delavcev se v delovnem odnosu soustvarjata, kar pa spodbudi pozitivno spremembo v napredku razvoja.

- **načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil**

Načelo izhaja iz prepričanja, da se je potrebno v vsaki skupini oz. skupnosti dogovoriti o pravilih skupnega življenja, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti. Vse pravice morajo temeljiti na vzajemnem spoštovanju, brez katerega nobena skupina ali skupnost ne more učinkovito (so)obstajati in uspešno delovati. Vsaka pravica pa nosi s seboj vzajemne dolžnosti. Da bi zaščitili pravice vseh posameznikov, je potrebno doreči pravila in posledice, ki sledijo neizpolnjevanju pravil.

- **načelo spodbujanja samonadzora in samodiscipline**

V prvih obdobjih življenja potrebuje otrok več usmerjenega vodenja in zagotavljanja varnosti. Vendar pa je cilj vzgoje vse večja samostojnost in odgovornost otroka. Zato morajo učitelji/vzgojitelji postopoma vzpodbujati samostojnost in odgovornost pri otroku. Glede na razvoj otrok torej dopuščajo in omogočajo vse več svobodnih izbir ob upoštevanju ustreznih mej.

- **načela strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti**

Načelo strokovne avtonomije šol izhaja iz šolske zakonodaje, ki dopušča šolam, da same oblikujejo vzgojne načrte, izberejo vrednote ter vzgojne cilje, ki jim bodo v okviru zakonskih določil v določenem obdobju namenile posebno pozornost. Pri tem lahko šola v največji meri upošteva značilnosti in posebnosti šole ter njenega okolja.

- **načelo osebnega zgleda**

Pri vzgoji, ki temelji na proaktivnem delovanju, so najpomembnejši zgledi, ki jih dajejo učencem vsi zaposleni na šoli, vsak v svojem delovanju in dejanju. Temeljno je, da zgled v prvi vrsti ni beseda, temveč dejanje.

- **načelo pozitivne vzgojne usmerjenosti**

Načelo pozitivne vzgojne usmerjenosti je osredotočeno na posameznika kot celoto, na njegova močna področja in ne le na njegove motnje, ovire in pomanjkljivosti.

- **načelo individualizacije**

Učenčevim individualnim sposobnostim in zmožnostim prilagajamo naloge, ugodnosti, zahteve, vloge, obremenitve in omejitve itd. K vsakemu pristopamo individualno, v smeri zdravega osebnostnega razvoja in ustrezno njegovim individualnim značilnostim, sposobnostim in zmožnostim. Operacionalizacija teh postopkov je opredeljena v individualiziranem vzgojnem načrtu.

- **načelo kompensacije razvojnih zaostankov in vrzeli**

Motnje in primanjkljaji onemogočajo ustrezno funkcioniranje učenca in pomenijo obremenjujoči dejavnik za njegov nadaljnji razvoj. Učenci potrebujejo strokovno pomoč, s katero krepijo intelektualno delovanje, komunikacijo, skrb za samega sebe, socialne spretnosti, vključevanje v širše okolje, samostojnost in koriščenje prostega časa.

▪ **načelo kontinuiranega vzgojno-izobraževalnega procesa**

S poučevanjem, učenjem in vzgojo učencev s posebnimi potrebami se izoblikujejo teoretična in praktična izhodišča strokovnega dela:

- komunikacija zaposlenih v Zavodu mora temeljiti na medsebojni empatiji, sprejemanju in spoštovanju učencev,
- didaktično-metodični instrumenti poučevanja, učenja in vzgoje morajo vsebovati praktične, uporabne vsebine in dejavnosti ter veščine in spretnosti, ki so uporabne v vsakdanjem življenju,
- sistematično podpiranje, spodbujanje, odkrivanje in razširjenje vseh učenčevih močnih področij v njih in okoli njih,
- koriščenje različnih oblik izvajanja poučevanja in vzgoje, upoštevajoč specifične potrebe učenca.

▪ **načelo organiziranosti po družinskem modelu (DOM)**

Na čelu socialne skupnosti je vzgojiteljski par, ki v vzgojnem stilu prevzema tako očetovsko kot materinsko vlogo.

8. POTREBE UČENCEV

Cilj vzgojnih dejavnosti je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe.

Podobno kot pri ugotavljanju vrednot smo med starši in strokovnimi delavci tudi za ugotavljanje potreb izvedli anketo s 5-stopenjsko lestvico (1–najmanj pomembno, 5–najbolj pomembno).

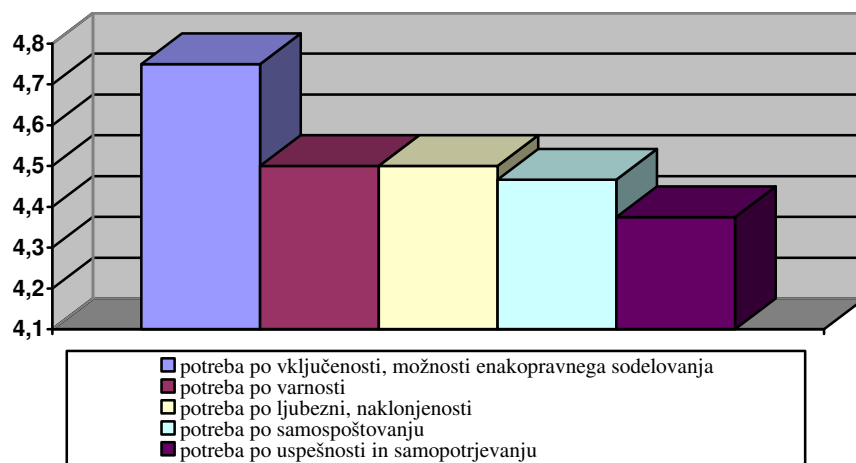
8.1 DE DOM

V Domu so starši in strokovni delavci izpostavili pet potreb. Tem nameravamo s svojim delovanjem posvečati posebno skrb:

- 1) potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja,
- 2) potreba po varnosti,
- 3) potreba po ljubezni, naklonjenosti,
- 4) potreba po samospoštovanju,
- 5) potreba po uspešnosti in samopotrjevanju.

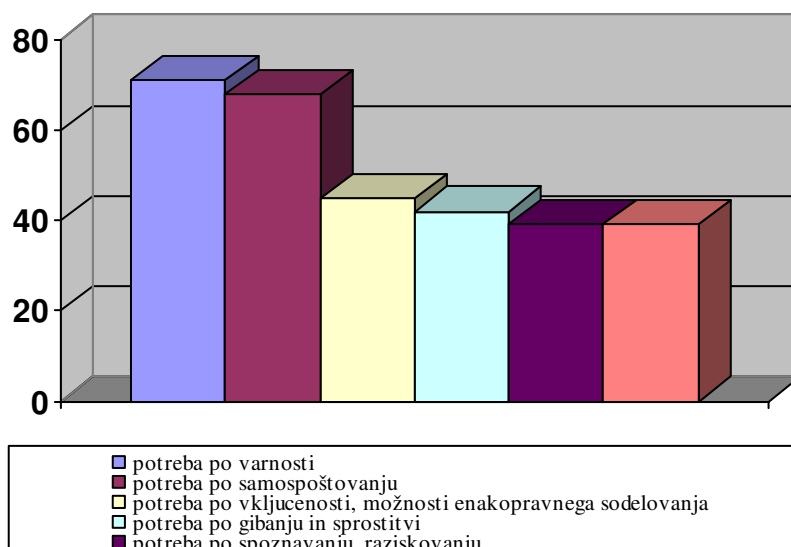
STROKOVNI DELAVCI

- 1) potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja,
- 2) potreba po varnosti,
- 3) potreba po ljubezni, naklonjenosti,
- 4) potreba po samospoštovanju,
- 5) potreba po uspešnosti in samopotrjevanju.

Strokovni delavci Doma so kot pomembne potrebe otrok in mladostnikov navedli še potrebo po vključevanju, možnosti enakopravnega sodelovanja (4,75), varnosti (4,5), ljubezni in naklonjenosti (4,5), samospoštovanju (4,46), uspešnosti in samopotrjevanju (4,38).

STARŠI

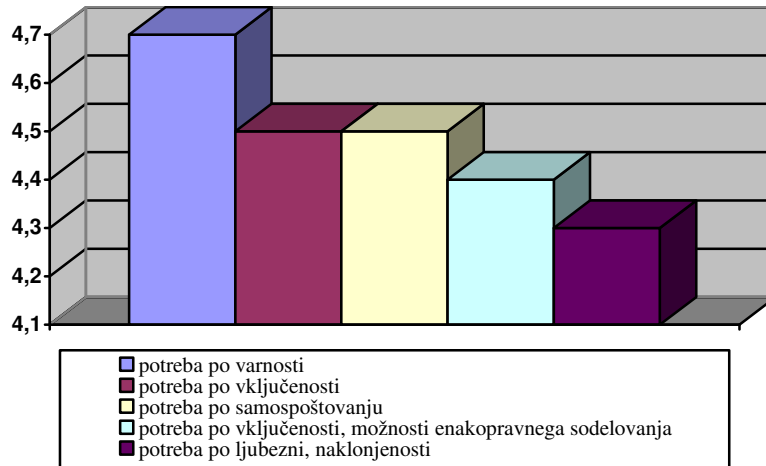

71 % staršev dijakov Doma je kot najpomembnejšo potrebo, ki bi jo moral Dom prispevati, opredelilo potrebo po varnosti, s 68 % ji sledi potreba po samospoštovanju, z 45 % je zastopana potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja, z 42 % potreba po gibanju in sprostitvi, z enakim odstotkom, 39 %, sta zastopani potreba po spoznavanju in raziskovanju ter potreba po ščitenu, pomoči.

8.2 DE LEVSTIKOV TRG

STROKOVNI DELAVCI

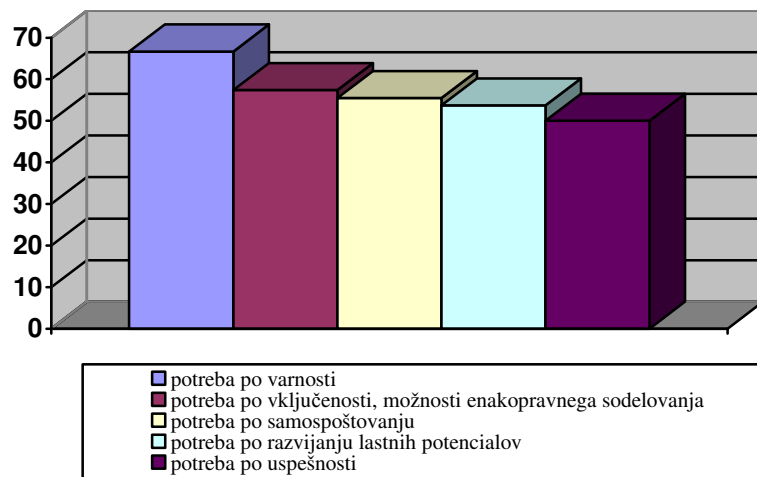
- 1) potreba po varnosti,
- 2) potreba po vključenosti,
- 3) potreba po samospoštovanju,
- 4) potreba po razvijanju lastnih potencialov,
- 5) potreba po uspešnosti.

Strokovni delavci OŠ Levstikov trg so kot pomembne potrebe učencev navedli potrebo po ščitenju in pomoči (4,7), potrebo po varnosti (4,5), potrebo po samospoštovanju (4,5), potrebo po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja (4,4), potrebo po ljubezni in naklonjenosti (4,3).

STARŠI

- 1) potreba po varnosti,
- 2) potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja,
- 3) potreba po samospoštovanju,
- 4) potreba po razvijanju lastnih potencialov,
- 5) potreba po uspešnosti.

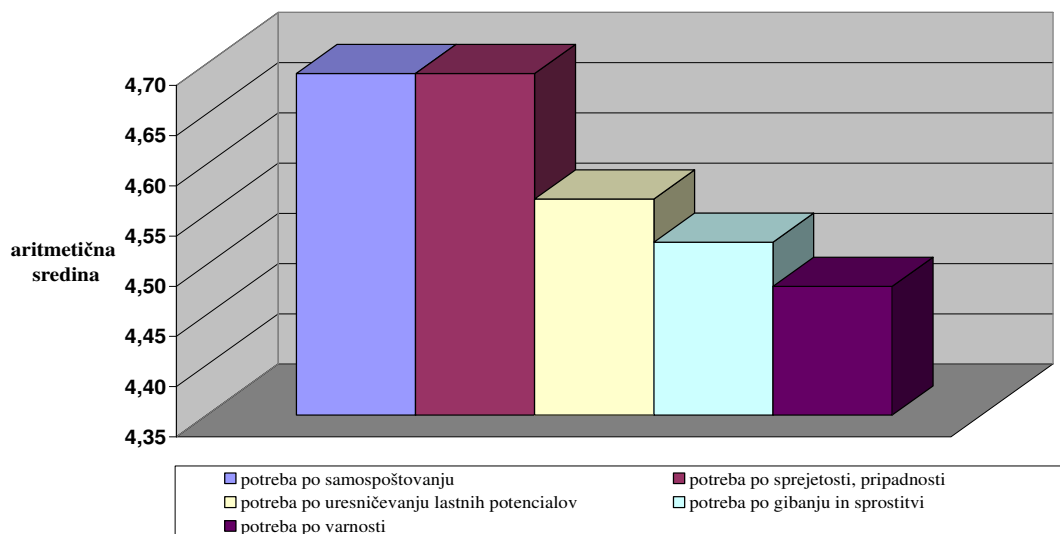

66,7 % staršev učencev OŠ Levstikov trg je kot najpomembnejšo potrebo, ki bi jo morala šola prispevati, opredelilo potrebo po varnosti, s 57,4 % ji sledi potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja, s 55,5 % je zastopana potreba po samospoštovanju, sledita potreba po razvijanju lastnih potencialov s 53,7 % in potreba po uspešnosti s 50 %.

8.3 DE DEČKOVA

STROKOVNI DELAVCI

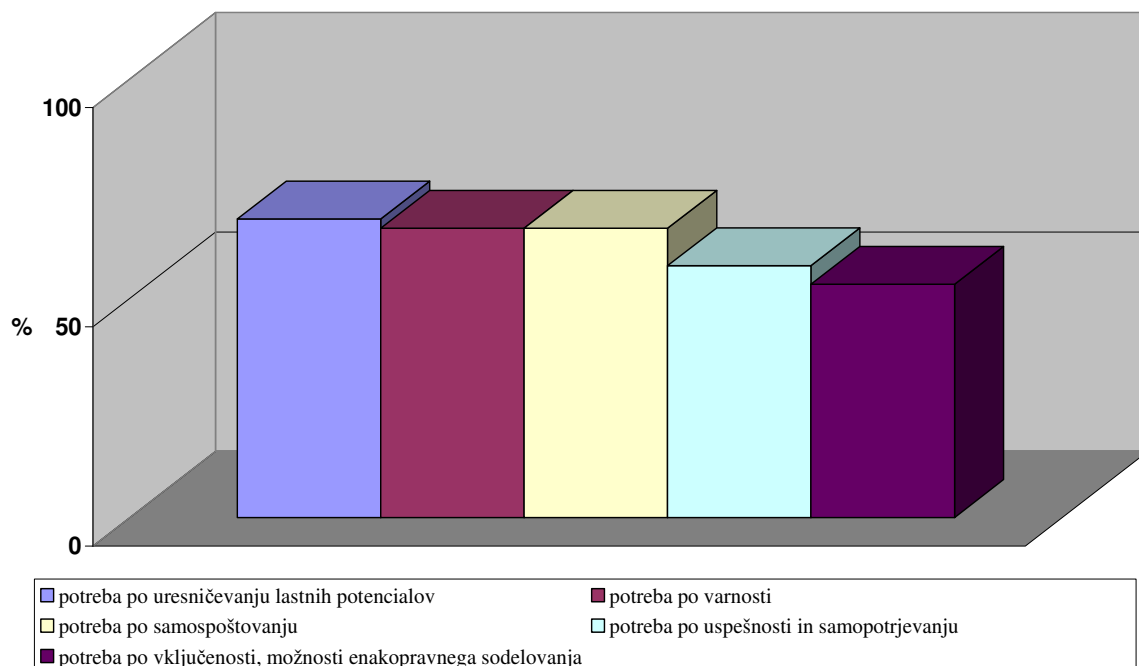
- 1) potreba po samospoštovanju,
- 2) potreba po sprejetosti, pripadnosti,
- 3) potreba po uresničevanju lastnih potencialov,
- 4) potreba po gibanju, sprostitvi,
- 5) potreba po varnosti.

Strokovni delavci DE Dečkova so kot najpomembnejše navedli potrebe učencev po: samospoštovanju, sprejetosti in pripadnosti (4,69), uresničevanju lastnih potencialov (4,56), gibanju in sprostitvi (4,522) ter varnosti (4,48).

STARŠI

- 1) potreba po uresničevanju in razvijanju lastnih potencialov,
- 2) potreba po varnosti,
- 3) potreba po samospoštovanju,
- 4) potreba po uspešnosti in samopotrjevanju,
- 5) potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja.

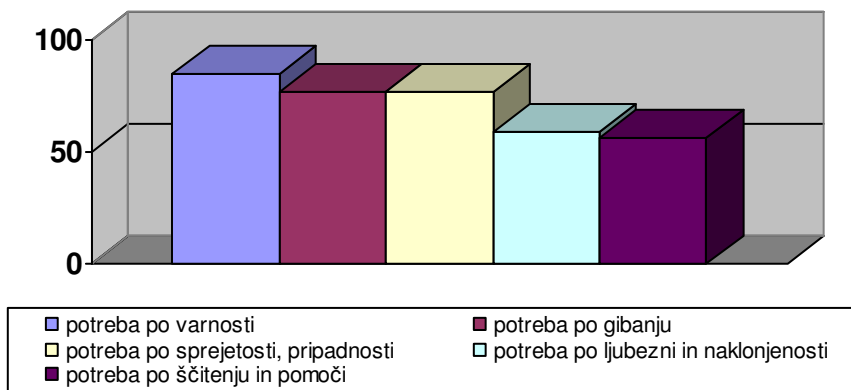

68 % staršev učencev DE Dečkova je kot najpomembnejšo potrebo, ki bi jo morala šola zadovoljevati, izbralo potrebo po uresničevanju in razvijanju lastnih potencialov, s 66 % ji sledita potrebi po varnosti in samospoštovanju, s 57 % je zastopana potreba po uspešnosti in samopotrjevanju in s 53 % potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja.

8.4 DE JARŠE

STROKOVNI DELAVCI

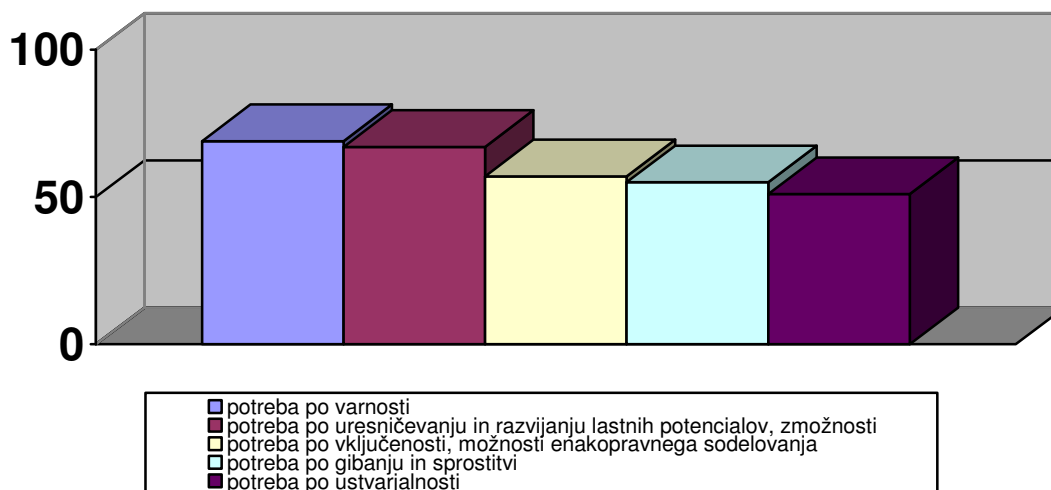
- 1) potreba po varnosti,
- 2) potreba po gibanju in sprostitvi,
- 3) potreba po sprejetosti, pripadnosti,
- 4) potreba po ljubezni, naklonjenosti,
- 5) potreba po samospoštovanju.

85 % strokovnih delavcev OVI Jarše je kot najpomembnejšo potrebo, ki bi jo morala šola zadovoljevati, opredelila potrebo po varnosti, tej s 77 % sledita potreba po gibanju in sprostivni ter potreba po sprejetosti, pripadnosti, na tretjem mestu je z 59 % zastopana potreba po ljubezni in naklonjenosti ter na četrtem mestu s 56 % je potreba po ščitenju in pomoči.

STARŠI

- 1) potreba po varnosti,
- 2) potreba po uresničevanju in razvijanju lastnih potencialov, zmožnosti,
- 3) potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja,
- 4) potreba po gibanju in sprostivni,
- 5) potreba po ustvarjalnosti.

69 % staršev učencev OVI Jarše je kot najpomembnejšo potrebo, ki bi jo morala šola zadovoljevati, opredelila potrebo po varnosti, tej s 67 % sledi potreba po uresničevanju in razvijanju lastnih potencialov, zmožnosti, na tretjem mestu je s 57 % zastopana potreba po vključenosti, možnosti enakopravnega sodelovanja, četrto mesto s 55 % pripada potrebi po gibanju in sprostivni, na peto mesto z 51 % pa se je uvrstila potreba po ustvarjalnosti.

9. SMERNICE IN OBLIKE VZGOJNEGA DELA

Smernice

Vzgoja je sama po sebi ustvarjalna in razvojno naravnana, od tod tudi principi vzgoje in izobraževanja za otroke s posebnimi potrebami, ki temeljijo na učenčevih potrebah in sposobnostih. Te lastnosti so osnova za oblikovanje individualiziranega programa.

Prilagajanje strategij otrokovim potrebam

Strategije vzgojno-izobraževalnega dela temeljijo na znanju o otrokovem razvoju, sposobnostih, težavah in motnjah. Učitelj/vzgojitelj pozna številne strategije, pri učencu s posebnimi potrebami mora ugotoviti, katere strategije bi bile, glede na učenčeve posebne potrebe, najprimernejše. Začne tam, kjer učenec je, katere cilje že obvlada in katere lahko izbere za nadaljnji načrt dela. Identificira obrambne mehanizme, ki jih učenec uporablja, in ugotovi, kaj učenca motivira, kakšni so njegovi interesi.

Poudarjanje pozitivnega vedenja in močnih področij

Poudarjanje pretežno negativnih lastnosti rezultira v stigmatizacijo, ki se izraža z negativnimi opisi, simptomi in vodi v oblikovanje negativnih stališč do učenca. Ko so negativna stališča do učenca, mladostnika in njegovih težav enkrat oblikovana, ne vidimo več pozitivnega vedenja in lastnosti.

Razvojni pristop bolj poudarja razvitejše funkcije (kompenzacijski pristop) kot pa korekcijo prizadetih funkcij.

Evalvacija realizacije programa in napredka otrok

Pri vsakem učencu ocenimo dosežene načrtovane cilje. Učenec je sam sebi merilo in ga primerjamo le s samim seboj. S svojo povratno informacijo evalvacija vpliva na učenca, učitelja, starše. Njeni vplivi so lahko pozitivni in negativni, zato je potreben strokoven pristop.

Evalvacija omogoča:

- ocenitev napredka,
- ugotavljanje potrebnih sprememb v programu, metodah, pristopu ...
- informiranje učencev, staršev, učiteljev, vzgojiteljev ...
- ugotavljanje ustreznosti pogojev,
- ugotavljanje ustreznosti programov.

Ustreznost individualiziranega programa (IP)

Naloga vzgojitelja/učitelja je, da skupaj s sodelavci naredi takšen IP, ki bo pomagal učencu pridobiti pozitivne izkušnje, da razvija zaupanje, sodelovanje z vrstniki, da je uspešen ter da napreduje na vseh razvojnih področjih (komunikacija, socio-emocionalni in spoznavni razvoj ter znanje, spretnost). Zelo pomembno je, da bo na osnovi IP možno izbrati najustreznejše aktivnosti, pripomočke in vsebine. Individualiziran program tako vsebuje uravnoteženo in celovito pedagoško oceno stanja, individualiziran in natančen program za posameznega otroka-učenca ter vrednotenje in ocenjevanje napredka. Individualiziran program je komplementaren predpisanemu vzgojno-izobraževalnemu programu, torej ne temelji na ciljnih, ki jih predpisuje program, pač pa na ciljnih, ki jih narekujejo posebnosti učenca.

Ustrezna socio-emocionalna vzgoja.

Prav tako kot izobraževanje se načrtuje tudi vzgoja, saj ima učenec pravico, da se mu zagotovi priložnost za rast, razvoj, učenje in kreativno življenje. Učinkovita vzgoja in izobraževanje zahtevata načrt življenjskih sposobnosti in stališč. Za dobro načrtovanje takega pristopa je potrebno zajeti naslednje komponente:

- fizično okolje (ki naj bo tako urejeno, da pospešuje interakcijo, pozitivne izkušnje, samozaupanje in učenje),
- psihično vzdušje (pozitivna klima v razredu ima velik vpliv na počutje in motivacijo za delo ter na stališča do vzgojiteljev, otrok v skupini, dela in učenja),
- vzgojiteljevo/učiteljevo delovanje, principe, metode, vrednote (so zelo pomembni za vzdušje in delo v skupini/razredu),
- materiale in pripomočke, ki lajšajo in vzpodbujajo razvoj otroka glede na specialne potrebe,
- organizacijo dela, strukturiranost časa (za otroka ima velik pomen, saj dobra zunanja organizacija pomaga pri razvoju notranje organizacije),
- usmerjanje, vodenje,
- ocenjevanje, evalvacijo.

10. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Vzgojni cilji osnovne šole in Doma ter potrebe učencev, tako telesne, duševne in socialne, se uresničujejo skozi *sistemske in komplementarne* dejavnosti, ki se izvajajo v vsakdanji šolski praksi na ravni šole/Doma, razreda, skupine, oddelka ali posameznega učenca:

- sistemske dejavnosti so javno veljavne in financirane iz javnih sredstev,
- komplementarne dejavnosti uresničujejo vzgojne potrebe in cilje, ki jih ne moremo ali jih težje uresničujemo s sistemskimi dejavnostmi.

10.1 DE DOM

10.1.1 SISTEMSKE DEJAVNOSTI

▪ NEFORMALNO UČENJE

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Učenje kot proces pridobivanja novega znanja in spoznanj lahko pripomore k hitrejšemu osebostnemu razvoju ter podpira vrsto vzgojnih ciljev, kot je šolsko napredovanje, socialno učenje ...

Otroci in mladostniki imajo v Domu učne ure po razporedu.

Urnik lahko prilagajajo vzgojitelji glede na specifiko v skupini.

- **PROSTI ČAS OTROK IN MLADOSTNIKOV (kot dejavnik razvoja)**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: V Domu gre za dve različni obliki prostega časa:

  - popolnoma prosti čas,
  - organiziran prosti čas.

Popolnoma prosti čas je namenjen počitku, druženju, družabnim igram, razgovoru z vrstniki. Organiziran prosti čas ponuja številne preventivne, sprostitvene, zabavne, razvedrilne dejavnosti, kamor se otroci in mladostniki lahko vključijo prostovoljno, po interesu, kar omogoča doživljanje veselja, uspešnosti, prijetnega povezovanja otrok s podobnimi interesi in mentorjev.

- **UREJANJE SKUPNIH PROSTOROV**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: Otroci in mladostniki skrbijo za osebno higieno, osebno urejenost, urejenost osebnih predmetov, zasebnega prostora in skupnih prostorov po razporedu dežurstva.

- **DOMSKO GLASILO »MULC«**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: Otroci in mladostniki Doma sodelujejo z literarnimi in likovnimi prispevki v glasilu Mulc. Sestavljajo ga teme iz »mulčevega življenja«, športni, kuharski, ugankarski kotiček, intervjuji, oglasi, »mulčeve« raziskave in še kaj.

- **DOMSKA SKUPNOST**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin.
Opis: Domska skupnost tvorijo vsi otroci in mladostniki Doma skupaj s celotnim vzgojiteljskim zborom.
Učenci se organizirajo v domsko skupnost, ki jo sestavljajo predstavniki vzgojnih skupin in vzgojitelj/mentor, ki ga določi vodja Doma, pooblasti pa aktiv vzgojiteljev.
Cilj domske skupnosti je predvsem v tem, da učenci sami oblikujejo in sooblikujejo življenje v Domu. Prizadevajo si za demokratičen dialog med otroci in mladostniki ter delavci Doma, iščejo in analizirajo probleme in rešitve življenja ter dela v Domu.

- **PRAZNOVANJA**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: Ena izmed najprijetnejših popoldanskih in večernih dejavnosti je praznovanje rojstnih dni. Učenci slavnostno uredijo učilnico, pripravijo pogostitev in izrečejo slavljenču prirsčna voščila. Ker ni praznovanja brez daril, jih učenci izdelajo sami ali kupijo iz privarčevanega denarja. Poskrbijo tudi za torto, ki jo s pomočjo vzgojitelja pripravijo v čajni kuhinji.

- **KNJIŽNICA**

Udeleženci: vsi učenci, ki imajo radi knjige, radi berejo, želijo preživeti prosti čas malo drugače, imajo zanimive ideje in bi se radi kaj novega naučili

Opis: Poleg izposoje knjig se preko šolskega leta organizirajo različne tematske delavnice: potopisna predavanja, pravljичne ure, božično-novoletne delavnice, izobraževalne delavnice (uporaba različnih medijev pri učenju, uporaba interneta pri iskanju gradiva, pisanje seminarskih nalog, priprava na iskanje zaposlitve ...), pisanje prispevkov in oblikovanje domskega glasila Mulc.

10.1.2 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V letnem delovnem načrtu navajamo vse, tudi enoletne komplementarne dejavnosti, ki jih izvajamo v obliki projektov v tekočem letu. Na tem mestu pa navajamo samo dejavnosti, ki so stalnica in jih že vrsto let izvajamo vsako leto.

- **VZGOJNA SKUPINA, KI JE ORGANIZIRANA PO DRUŽINSKEM MODELU**

Udeleženci: učenci 2., 5. in 6. vzgojne skupine

Opis: Na čelu socialne skupnosti je vzgojiteljski par, ki v vzgojnem stilu prevzema tako očetovsko kot materinsko vlogo. Vzgojitelji negujejo neposredne, prijateljske odnose, so v vlogi nadomestnih staršev, poudarjajo sodelovanje kot tudi individualno in skupinsko odgovornost. Učenci skupaj z vzgojitelji skrbijo za urejenost bivalnih in skupnih prostorov, prav tako pa so odgovorni za osebno urejenost in osebno higieno. V skupino so vključeni učenci obeh spolov in različnih starosti, kar je značilno za družine.

- **TABOR**

Udeleženci: učenci OŠ (predmetna stopnja) in dijaki, ki se šolajo po programih nižjega poklicnega izobraževanja in med letom bivajo v Domu

Opis: Delo na taboru se tematsko navezuje na delo mladinskih delavnic, ki jih učenci obiskujejo med šolskim letom. Preko različnih delavnic se krepí odnos med vzgojitelji in učenci, kar pozitivno vpliva na bodoče delo z mladimi. V letu 2009 se prvič pripravljamo na inkluzijski tabor, povabili smo namreč učence iz OŠ Prule.

- **CAP DELAVNICE**

Udeleženci: učenci 1. in 2. skupine

Opis: CAP program je primarni preventivni program, ki predstavlja trosmerni pristop k preventivi zlorabe otrok. Cilj programa je predstaviti otrokom, kako lahko prepoznajo potencialno nevarne situacije in kako se lahko nanje ustrezno odzovejo. Program poudarja samozavestno vedenje, pomoč vrstnikov, komunikacijske spretnosti in spretnosti poročanja kot preventivne strategije.

- **PROSTOVOLJNO DELO**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Program prostovoljnega dela **Človek za druge** poteka od leta 2000 naprej. Prostovoljci (študenti, dijaki in mlajši zaposleni) opravljajo prostovoljno delo med šolskim letom 2 uri na teden. V Domu jim je dodeljen mentor/vzgojitelj, ki jih spremlja in vodi.

- **AKTIVNOSTI Z ŽIVALMI**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: V DE Dom se redno izvajajo aktivnosti z obiski živali (psov).

Aktivnosti s pomočjo živali delujejo motivacijsko, izobraževalno in rekreativno pri izboljševanju kakovosti življenja v različnih okoljih, s strokovnjaki ali prostovoljci ter z različnimi živalmi. Za obisk se ne načrtuje točno določenih pedagoških ali drugih strokovnih ciljev. Temelj je spontan proces vzpostavljanja vezi med otrokom in živaljo (opazovanje, dotik, igra ...).

- **PRAVLJIČNE URICE**

Udeleženci: mlajši učenci 1., 2. in OVI skupine, ki imajo radi knjige, radi berejo, si želijo preživeti prosti čas malo drugače, imajo zanimive ideje, so kreativni

Opis: Pravljice otroke pomirjajo, vzbujajo in bogatijo otroško domišljijo, njihov besedni zaklad in izražanje. Pri poslušalcu razvijamo odnos do knjige in bralno kulturo. O prebranih pravljicah se pogovarjamo in jih skušamo upodobiti na različne načine (likovno, strip, lutke, spis ...).

- **MLADI IN INTERNET**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Internet učencem ponuja odlične priložnosti za odkrivanje, povezovanje in ustvarjanje na spletu. Da varnost učencem, ki bivajo v Domu, na internetu ne bo več neznanica, organiziramo v Domu enkrat tedensko delavnice, kjer dobijo nasvete za varno in zabavno odkrivanje prednosti, ki jih prinašajo nove tehnologije, kot sta internet in mobilni telefon.

- **SPROSTITVENE GIBALNE DELAVNICE (TEK)**

Udeleženci: učenci 2., 3., 4., 5. in 6. skupine

Opis: V okviru delavnic naši mladi tekači skrbijo za svoje zdravje in dobro počutje, vzdržujejo dobro telesno kondicijo, mišično maso, zdrave kosti in posledično dobro vplivajo na delovanje srčno-žilnega sistema. Udeleženci spoznajo vse pomembne elemente teka: pripravo na tek (obleka, obutev, prehrana), ustrezno ogrevanje, pravilen tek, kontrolo srčnega utripa in izvajanje razteznih vaj po končanem teku.

- **DELAVNICE RDEČEGA KRIŽA (RK)**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: Delavnice RK Slovenije so namenjene dejavni in družbeno sprejemljivemu preživljanju prostega časa. Sodelujoči razvijajo humanitarne vrednote, strpnost, nekonfliktno komunikacijo in prijateljstvo. Učenci sodelujejo pri organiziranju manjših dobrodelnih prireditev, učni pomoči sovrstnikom, zbiranju pomoči ali zdravstvenopreventivnih akcijah.

- **ŽEPNINA**
Udeleženci: učenci (osnovnošolci in učenci OVI)
Opis: Mlajši otroci v Domu (vsak mesec od septembra do junija) prejemajo žepnino in se tako učijo odgovornosti pri razporejanju denarja, spoznavajo vrednost denarja, varčujejo in želje prilagajajo denarju, ki ga imajo. Žepnino razporejajo po sistemu: varčevanje, namembna poraba denarja in poraba po lastni presoji (sladkarije, revije ...). Žepnino prejemajo redno, torej ta ni sredstvo za kaznovanje oz. nagrajevanje. Z žepnino otroci zadovoljujejo potrebo po odločanju, svobodni izbiri, sodelovanju v projektih skupine ...

- **LIKOVNA TERAPIJA (POMOČ Z UMETNOSTJO)**
Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin
Opis: Pomoč z umetnostjo je nova oblika dela, primerna za učence z različnimi sposobnostmi. V tej dejavnosti so zajete različne likovne zvrsti, tehnike in materiali dela, različni pristopi, oblike dela in metodična ustvarjalnost vzgojitelja.

- **MLADINSKE DELAVNICE**
Udeleženci: mladostniki 4., 5., 6. skupine
Opis: Mladinske delavnice so sestavni del socialnega učenja. Tu najdejo otroci in mladostniki prostor, da vprašajo marsikaj pomembnega, se naučijo reševati težave, konflikte in se preprosto družijo.

- **OBISK ZAVETIŠČA ZA ŽIVALI »GMAJNICE«**
Udeleženci: otroci in mladostniki iz vseh vzgojnih skupin, ki se zanimajo za živali
Opis: V zavetišču se nahajajo tako izgubljene kot zapuščene in zavržene živali. Ob obisku zavetišča se s psi poigramo in na ta način otrokom in mladostnikom pokažemo, kako prijetno je lahko druženje z živaljo, obenem pa razvijamo občutek odgovornosti do živali.

- **PROJEKT »Z NARAVO V NARAVI«**
Udeleženci: učenci (6.–9. razred OŠPP, dijaki)
Opis: Program je namenjen vzpodbujanju pozitivnega in socialno odgovornega odnosa otrok in mladostnikov do sebe in okolja. Projekt je zasnovan na ideji, da mladi preživijo en teden čim bolj zdravo in z naravo. Vse več otrok in mladostnikov namreč postaja odvisnih od sodobne tehnologije, npr. televizije, interneta ... S tem pa pozabljajo na zdrav in

ustvarjalen način preživljanja prostega časa, kakor tudi na pomen uravnoteženega in raznolikega življenjskega sloga.

▪ **PROJEKT »IGRAJ SE Z MANO«**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Glavni namen festivala Igraj se z mano je medsebojno aktivno sodelovanje med otroci in mladostniki z motnjami v duševnem razvoju ter njihovimi vrstniki z značilnim razvojem. Skozi aktivnosti (kultura, šport, socialne igre, nastopi različnih skupin ...) se zabriše meja med »hendikepom« in »normalnostjo«.

▪ **MESEC KULTURE LJUBLJANSKIH DIJAŠKIH DOMOV**

Udeleženci: učenci (6.–9. razred OŠPP, dijaki)

Opis: Športno-kulturno društvo vzgojiteljev dijaških domov vsako leto organizira mesec kulture ljubljanskih dijaških domov in sorodnih zavodov. Namen prireditev, ki potekajo v ljubljanskih domovih in sorodnih zavodih, je dati priložnost dijakom, ki bivajo v dijaških domovih, da predstavijo javnosti svojo ustvarjalno domišljijo, sposobnosti in svoje drugačnosti.

▪ **EKO DOM**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Zaradi nepoučenosti o ločevanju odpadkov se velikokrat zgodi, da pri tem delamo številne napake. Če v določen zabojnik odvržemo napačne odpadke, s tem onesnažimo cel zabojnik in vsebina tako onesnaženega zabojnika bo končala med navadnimi komunalnimi odpadki. Zato je nuno, da se naučimo oz. ponovimo osnovna pravila o tem, kateri odpadki sodijo kam. V našem Domu vsako leto organiziramo čistilni akciji.

▪ **LUTKE MALO DRUGAČE**

Udeleženci: učenci vseh vzgojnih skupin

Opis: Učenci izdelujejo lutke za izbrano predstavo. Naš namen je, poleg sodelovanja na festivalu Igraj se z mano, tudi predstavitev katere izmed naših produkcij na drugih gledališko-lutkovnih festivalih.

10.1.3 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V nadaljevanju sledijo komplementarne dejavnosti, načrtovane glede na vrednote in potrebe, ki jim bomo, glede na analizo stanja v Domu, v prihodnjem obdobju posvetili posebno skrb.

Rezultati anket, ki so jih izpolnili starši in vzgojitelji Doma, so pokazali, da tako starši kot vzgojitelji najbolj želijo, da Dom spodbuja in razvija vrednote odgovornosti in poštenosti.

Naš cilj je te vrednote negovati, razvijati in vzpodbujati skozi aktivnosti, ki se že izvajajo ter nove dejavnosti, ki jih bomo vpeljali v naslednje šolskem letu.:

▪ **prostovoljno delo v Domu (»Kaj lahko naredim za lepši dan«)**

Učenci/dijaki glede na svoje talente, sposobnosti in želje izberejo obliko prostovoljnega dela v Domu, naredijo načrt dela skupaj z mentorjem, sklenejo dogovor z vodjo DE ter prevzamejo odgovornost za izvajanje dela v skladu z načrtom in pisnim dogovorom.

▪ **projekt Človek ne jezi se**

Med otroci in mladostniki v Domu se pojavljajo najrazličnejše vrste nasilja (ustrahovanje, trpinčenje, preganjanje, posmehovanje, izključevanje). Zato mladim ponujamo delavnice družabnih, športnih iger, kjer bodo imeli vsi priložnost, da se bolje spoznajo, in možnost, da na neprisiljen, sproščen način sklenejo marsikatero prijateljstvo. Oblikovali bomo tudi brošuro o ustreznem vedenju v Domu.

10.2 DE OŠPP DEČKOVA ULICA

10.2.1 SISTEMSKE DEJAVNOSTI

▪ **POUK PO JAVNO VELJAVNEM PROGRAMU**

▪ **PODALJŠANO BIVANJE**

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda

Opis: Podaljšano bivanje je zagotovljeno za vse učence, ki to obliko varstva potrebujejo. Podaljšano bivanje sestavlja:

- neusmerjen prosti čas,
- učna ura,
- usmerjen prosti čas.

▪ **URE ODDELČNE SKUPNOSTI OD 1. DO 9. RAZREDA**

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda

Opis:

- razvijanje skupinske identitete in pozitivne razredne klime,
- razvijanje posameznikove pozitivne samopodobe,
- razvijanje zdravih vzorcev vedenja v odnosu do drugih in samega sebe,
- razvijanje čustvene inteligentnosti oz. čustvene zrelosti,
- ozaveščanje izkušenj, kakovostnega življenja,
- spoznavanje moralnih vrednot,
- druženje in medsebojno spoštovanje,
- reševanje skupnih problemov,
- varnost v prometu,
- preventiva na področju zlorabe prepovedanih substanc.

- **OTROŠKI PARLAMENT, ŠOLSKA SKUPNOST UČENCEV**

Udeleženci: učenci 8. in 9. razreda

Opis: Šolski parlament sestavljajo učenci, predstavniki oddelčnih skupnosti. Temo za otroški parlament izberejo predstavniki šolskih parlamentov izmed vseh predlaganih na glasovanju vsako leto znova. Te teme so blizu otrokovim potrebam in željam skozi različna obdobja od otroštva do mladostništva.

Zveza prijateljev mladine Slovenije je koordinatorica otroških parlamentov, organizira pa tudi izobraževanje za mentorje. Vsi učenci se o izbrani temi najprej pogovarjajo v razredu, na razrednih urah, nato na šolskem parlamentu. Šolski parlament skliče ravnatelj enkrat letno. Sklepe in misli njihovi predstavniki prenesejo naprej na območni, mestni, regijski in državni nivo.

- **PEVSKI ZBOR**

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda, glede na interes in sposobnosti

Opis: Na šoli imamo pevski zbor. Učenci se učijo in pojejo slovenske ljudske pesmi, tuje ljudske pesmi, umetne pesmi slovenskih in tujih skladateljev, popevke domačih in tujih avtorjev. Naučene pesmi bodo predstavili na različnih šolskih prireditvah, na glasbeni reviji Zaigrājmo, zapojmo, zaplešimo in drugje.

- **MLADINSKI TISK**

Udeleženci: vsi učenci in mladostniki na šoli

Opis: Ob začetku šolskega leta bo mentorica zbrala prijave oz. naročila za posamezne učence in tudi razrede ter mladinsko šolsko knjižnico. Naročeni tisk zajema: PIL, PIL PLUS, Ciciban, Cicido, GEA, Zmajček, Kekec, Moj planet, Mini moj planet, Pikapolonica, Prostočasnik.

- **MLADINSKA KNJIŽNICA**

Udeleženci: vsi učenci, mladostniki in učitelji

Opis: S svojim delom podpira vzgojno in izobraževalno delo na šoli, saj so vanjo vključeni prav vsi, ki želijo branja, aktivnega korištenja prostega časa ter bogatenja svojega znanja. Poleg tega pa so knjige učiteljem tudi v pomoč pri pripravljanju na vzgojno-izobraževalno delo z učenci.

- **DNEVI DEJAVNOSTI** (kulturni, naravoslovni, športni in tehnični dnevi)

Udeleženci: vsi učenci šole

Opis: Število dnevov dejavnosti je določeno v učnem načrtu za posamezni razred. Pri izvedbi bodo sodelovali vsi učitelji, in sicer kot izvajalci ali spremljevalci. Vsebine bodo prilagojene letnemu času in bodo vezane na obravnavane vsebine pri pouku.

- **ŠOLA V NARAVI (standardna)**

Udeleženci: učenci 5., 6. in 7. razredov

Opis: Letna šola bo potekala v Portorožu, ČŠOD Burja. Poleg učencev bodo prisotni še 3 ali 4 učitelji spremljevalci. Glavni poudarek bo na učenju plavanja. Poleg plavalnih vsebin pa se bodo učenci seznanili tudi z različnimi vodenimi aktivnostmi, morsko in obmorsko floro in favno, različnimi družabnimi igrami ter športnimi aktivnostmi.

▪ **VKLJUČEVANJE OTROK V RAZLIČNE INTERESNE DEJAVNOSTI**

Udeleženci: učenci iz vseh razredov

Opis:

- **jezikovno-umetnostno področje** (pravljичno-dramski krožek, likovni krožek, Bralna značka, šolsko glasilo Murni, mladinska knjižnica, angleščina za OVI, Potujmo, rešujmo, tekmuje, Računanje je igra, lutkarstvo, šolski radio, bralne urice, gledališko ustvarjanje),
- **športno-zdravstveno področje** (košarka, boj med dvema ognjema, nogomet, badminton, kolesarstvo, namizni tenis in atletika, plesna vzgoja),
- **proizvodno-tehnično področje** (računalništvo, tehnični krožek, astronomija),
- **odpravljanje težav** (psihološka, fizioterapevtska, logopedska obravnava učencev).

10.3 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V letnem delovnem načrtu navajamo vse, tudi enoletne komplementarne dejavnosti, ki jih izvajamo v obliki projektov v tekočem letu. Na tem mestu pa navajamo samo dejavnosti, ki so stalnica in jih že vrsto let izvajamo vsako leto.

▪ **ŠOLSKE PRIREDITVE**

Udeleženci: vsi učenci šole

Opis: V te aktivnosti sodijo različne prireditve, ki so vezane na šolski koledar: novoletno rajanje, pustno rajanje, kulturni praznik, odprti dan šole, zaključek šolskega leta, predaja ključa, valeta, šolski parlament ...

▪ **STROKOVNA KNJIŽNICA**

Udeleženci. učitelji in svetovalni delavci šole

Opis: Izposoja strokovnih knjig za bogatenje učiteljeve osebnosti in vzgojno-izobraževalnega dela z učenci.

▪ **PRVA POMOČ**

Udeleženci: učenci in učitelji

Opis: Aktivnost je namenjena skrbi za učence in mladostnike ter vse delavce. Občasno mentor pregleda omarice za PP, nakupi porabljen material, zavrže stvari, ki jim je potekel rok trajanja. Učence se seznanijo s pomenom nudenja takojšnje pomoči, prav tako pa se po potrebi tudi nudi prva pomoč. Za nekatere poškodbe je dovolj že to, za večje poškodbe pa poškodovanca napotimo v ustrezno zdravstveno ustanovo. Dejavnost vodijo učiteljice, ki imajo znanje medicinske sestre.

▪ **ŠPORT ZA SPROSTITEV**

Udeleženci: učenci 7., 8. in 9. razreda

Opis. Učenci se bodo seznanili s športi, ki jim do sedaj še niso dovolj znani, so pa zanimivi za kasnejše ukvarjanje z njimi. To so: borilni športi, veslanje strelstvo, lokostrelstvo, plezanje, gimnastika ter pohodništvo, z elementi orientacije.

▪ **ZIMSKA ŠOLA V NARAVI**

Udeleženci: učenci 6. razredov in 3. triade

Opis: Zimska šola bo potekala na Pohorju. Poleg učencev bodo prisotni še 3 do 4 učitelji spremljevalci. V zimski šoli v naravi bodo učenci spoznavali poleg vsebin alpskega smučanja tudi osnove nordijskega smučanja, krpljanja, okoliško floro in favno, različne družabne igre ter druge športne aktivnosti.

▪ **CAP DELAVNICE**

Udeleženci: učenci 3. in 4. razreda

Opis: CAP je primarni preventivni program, ki predstavlja trosmerni pristop k preventivi zlorabe otrok. Cilj programa je predstaviti otrokom, kako lahko prepoznajo potencialno nevarne situacije in kako se lahko nanje ustrezno odzovejo. Program poudarja samozavestno vedenje, pomoč vrstnikov, komunikacijske spretnosti in spretnosti poročanja kot preventivne strategije.

10.3.1 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V nadaljevanju sledijo komplementarne dejavnosti, načrtovane glede na vrednote in potrebe, ki jim bomo, glede na analizo stanja v šoli, v prihodnjem obdobju, posvetili posebno skrb.

VREDNOTE STARŠEV IN UČITELJEV NA DE DEČKOVA:

1. spremljanje drugačnosti, strpnosti,
2. delovne in učne navade,
3. skrb za lastno zdravje,
4. poštenost,
5. odgovornost.

DEJAVNOSTI:

- šport za sprostitev,
- letna in zimska šola v naravi,
- CAP delavnice.

10.4 DE OŠPP LEVSTIKOV TRG

10.4.1 SISTEMSKE DEJAVNOSTI

▪ POUK PO JAVNO VELJAVNEM PROGRAMU

▪ PODALJŠANO BIVANJE

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda

Opis: Podaljšano bivanje je zagotovljeno za vse učence, ki to obliko varstva potrebujejo. Podaljšano bivanje sestavlja:

- neusmerjen prosti čas,
- učna ura,
- usmerjen prosti čas.

▪ URE ODDELČNE SKUPNOSTI OD 1. DO 9. RAZREDA

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda

Opis:

- razvijanje skupinske identitete in pozitivne razredne klime,
- razvijanje posameznikove pozitivne samopodobe,
- razvijanje zdravih vzorcev vedenja v odnosu do drugih in samega sebe,
- razvijanje čustvene inteligentnosti oz. čustvene zrelosti,
- ozaveščanje izkušenj, kakovostnega življenja,
- spoznavanje moralnih vrednot,
- druženje in medsebojno spoštovanje,
- reševanje skupnih problemov,
- varnost v prometu,
- preventiva na področju zlorabe prepovedanih substanc.

▪ OTROŠKI PARLAMENT, ŠOLSKA SKUPNOST UČENCEV

Udeleženci: učenci 8. in 9. razreda

Opis: Šolski parlament sestavljajo učenci, predstavniki oddelčnih skupnosti. Temo za otroški parlament izberejo predstavniki šolskih parlamentov izmed vseh predlaganih na glasovanju vsako leto znova. Te teme so blizu otrokovim potrebam in željam skozi različna obdobja od otroštva do mladostništva.

Zveza prijateljev mladine Slovenije je koordinatorica otroških parlamentov, organizira pa tudi izobraževanje za mentorje. Vsi učenci se o izbrani temi najprej pogovarjajo v razredu, na razrednih urah, nato na šolskem parlamentu. Šolski parlament skliče ravnatelj enkrat letno. Sklepe in misli njihovi predstavniki prenesejo naprej na območni, mestni, regijski in državni nivo.

▪ **VKLJUČEVANJE OTROK V RAZLIČNE INTERESNE DEJAVNOSTI**

Udeleženci: učenci iz vseh razredov

Opis:

- **jezikovno-umetnostno področje** (pravljичno-dramski krožek, likovni krožek, Bralna značka, Vesela šola, šolsko glasilo Pod gradom, knjižnica, angleščina, Potujmo, rešujmo, tekmuje, Računanje je igra),
- **športno-zdravstveno področje** (plesni krožek, krožek za košarko, rokomet, atletiko, mali nogomet, kolesarski krožek, plavanje, specialna olimpiada),
- **proizvodno-tehnično področje** (računalništvo, tehnični krožek),
- **odpravljanje težav** (psihološka, fizioterapevtska, logopedska obravnava učencev).

▪ **PEVSKI ZBOR**

Udeleženci: učenci od 1. do 9. razreda, glede na interes in sposobnosti

Opis: Na šoli imamo pevski zbor. Učenci se učijo in pojejo slovenske ljudske pesmi, tuje ljudske pesmi, umetne pesmi slovenskih in tujih skladateljev, popevke domačih in tujih avtorjev. Naučene pesmi bodo predstavili na različnih šolskih prireditvah, na glasbeni reviji Zaigrajmo, zapojmo, zaplešimo in drugje.

▪ **MLADINSKI TISK**

Udeleženci: vsi učenci in mladostniki na šoli

Opis: Ob začetku šolskega leta bo mentorica zbrala prijave oz. naročila izbrano za posamezne učence in tudi razrede ter mladinsko šolsko knjižnico. Naročeni tisk zajema: PIL, PIL PLUS, Ciciban, Cicido, GEA, Zmajček, Kekec, Moj planet, Mini moj planet, Pikapolonica, Prostočasnik.

▪ **MLADINSKA KNJIŽNICA**

Udeleženci: vsi učenci, mladostniki in učitelji

Opis: S svojim delom podpira vzgojno in izobraževalno delo na šoli, saj so vanjo vključeni prav vsi, ki želijo branja, aktivnega korištenja prostega časa ter bogatenja svojega znanja. Poleg tega pa so knjige učiteljem tudi v pomoč pri pripravljanju na vzgojno-izobraževalno delo z učenci.

▪ **DNEVI DEJAVNOSTI** (kulturni, naravoslovni, športni in tehnični dnevi)

Udeleženci: vsi učenci šole

Opis: Število dnevov dejavnosti je določeno v učnem načrtu za posamezni razred. Pri izvedbi bodo sodelovali vsi učitelji, in sicer kot izvajalci ali spremljevalci. Vsebine bodo prilagojene letnemu času in bodo vezane na obravnavane vsebine pri pouku.

▪ **ŠOLA V NARAVI (standardna)**

Udeleženci: praviloma učenci 4. razreda (letna) in 7. razreda (zimsko)

Opis: Letna šola v naravi, kjer je glavni poudarek učenje plavanja, in zimsko šola v naravi, kjer je glavni poudarek učenje smučanja. Standardna šola v naravi se izvaja izmenično; eno šolsko leto je letna, naslednje šolsko leto pa zimsko. Vsak učenec ima možnost, da se udeleži letne in zimске šole v naravi vsaj enkrat v času šolanja. Je subvencionirana s sredstvi MŠŠ.

10.4.2 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V letnem delovnem načrtu navajamo vse, tudi enoletne komplementarne dejavnosti, ki jih izvajamo v obliki projektov v tekočem letu. Na tem mestu pa navajamo samo dejavnosti, ki so stalnica in jih že vrsto let izvajamo vsako leto.

▪ **PREVENTIVNI PROGRAM PREPREČEVANJA ZLORABE OTROK CAP**

Udeleženci: posamezni učenci

Opis: CAP je primarni preventivni program, ki predstavlja trosmerni pristop k preventivi zlorabe otrok. Cilj programa je predstaviti otrokom, kako lahko prepoznajo potencialno nevarne situacije in kako se lahko nanje ustrezno odzovejo. Program poudarja samozavestno vedenje, pomoč vrstnikov, komunikacijske spretnosti in spretnosti poročanja kot preventivne strategije.

CAP delavnice se vprašanja zlorab lotijo z vidika osnovnih človekovih pravic. Poleg delavnic za otroke zajema program še predstavitvi za osebje in starše.

Vsi otroci imajo pravico, da so varni, močni, svobodni. Program je sestavljen iz treh delov:

- predavanja za starše,
- predavanja za učitelje,
- delavnice (igre vlog) za otroke in mladostnike.

▪ **OBISKOVANJE ZAVETIŠČA ZA BREZDOMCE**

Udeleženci: posamezni učenci

Opis: Ob koncu koledarskega leta obiščemo zavetišče za brezdomce na Poljanski cesti. Cilj je razvijanje solidarnosti.

Učenci pri gospodinjskem pouku pripravijo slaščice, s katerimi obdarijo brezdomce.

Vključiti skušamo tudi učence z vedenjskimi težavami, da se soočijo s težavami brezdomcev in socialno izključenostjo. Vsako leto se nam predstavijo posamezni brezdomci, ki nam izpovejo svoje izkušnje in predstavijo razmere, ki so jih pripeljale do tega, da so ostali na cesti. Najpogostejši vzroki za brezdomstvo so slabe življenjske razmere, nasilje, težave z zasvojenostjo, finančna stiska, izguba službe in razpad družine.

▪ **ŠOLA ZA ŽIVLJENJE (jesenska in poletna)**

Udeleženci: učenci oddelkov vzgoje in izobraževanja (OVI)

Opis: Osnovni cilj šole za življenje je pripraviti in usposobiti otroke z zmerno motnjo v duševnem razvoju na čim samostojnejše bivanje in skrb zase v vsakdanjem življenju. Aktivnosti bodo usmerjene predvsem na področja: spoznavanje okolja, osebna urejenost in medsebojni odnosi, skrb za varnost in okolje, športne dejavnosti, skrb za varnost in okolje, kultura in zabava.

▪ **ŠOLA V NARAVI (nadstandardna)**

Udeleženci: praviloma učenci 4. razreda (letna) in 7. razreda (zimski)

Opis: Letna šola v naravi, kjer je glavni poudarek učenje plavanja, in zimski šola v naravi, kjer je glavni poudarek učenje smučanja. Nadstandardna šola v naravi dopolnjuje standardno in se izvaja izmenično; v šolskem letu, ko je standardna letna šola v naravi, se kot nadstandardna izvaja zimski in obratno. Če je le možno jo subvencioniramo iz dotacij.

▪ **ŠOLSKE PRIREDITVE**

Udeleženci: vsi učenci šole

Opis: V te aktivnosti sodijo različne prireditve, ki so vezane na šolski koledar: novoletno rajanje, pustno rajanje, kulturni praznik, odprti dan šole, zaključek šolskega leta, predaja ključa, valeta, šolski parlament ...

10.4.3 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V nadaljevanju sledijo komplementarne dejavnosti, načrtovane glede na vrednote in potrebe, ki jim bomo, glede na analizo stanja v šoli, v prihodnjem obdobju posvetili posebno skrb.

Rezultati anket, ki so jih izpolnili starši in strokovni delavci šole, so pokazali, da oboji želijo, da šola spodbuja in razvija predvsem naslednje vrednote:

- **delovne in učne navade** (na 1. mestu pri starših, na 5. mestu pri strokovnih delavcih),
- **poštenost** (na 1. mestu pri strokovnih delavcih, na 2. mestu pri starših),
- **dobre medsebojne odnose** (na 3. mestu pri starših),
- **spoštovanje otrokovih pravic** (na 3. mestu pri strokovnih delavcih),
- **znanje** (na 4. mestu pri starših),
- **pomoč ljudem v stiski** (na 4. mestu pri strokovnih delavcih),
- **odgovornost** (na 5. mestu pri starših).

Rezultati anket, ki so jih izpolnili starši in strokovni delavci šole, so pokazali, da oboji želijo, da šola zadovoljuje naslednje potrebe:

- **potrebo po varnosti,**
- **potrebo po vključenosti,**
- **potrebo po samospoštovanju.**

Načrtovane dejavnosti glede na vrednote in potrebe, ki jim bomo, glede na analizo stanja v šoli, v prihodnjem obdobju posvetili posebno skrb:

- **delavnice reševanja problemov,**
- **projekt Povej,**
- **obravnava na razrednih urah** (senzibilizacija, ozaveščanje, načini ukrepanja),
- **projekt Beležka** (srečevanje učiteljev in dosledno medsebojno obveščanje strokovnih delavcev med sabo, posebej za izpostavljene učence).

10.5 DE OVI JARŠE

10.5.1 SISTEMSKE DEJAVNOSTI:

- **POUK PO PROGRAMU IN PODALJŠANO BIVANJE**
- **VKLJUČEVANJE VSEH OTROK V RAZLIČNE INTERESNE DEJAVNOSTI**
(glasbeno-ritmična, pravljico-dramska, likovna, računalniška, gospodinjska, plesna delavnica, zeliščni vrt, filmoteka, oblikovanje z glino, šolski časopis Polžek, zaposlitvene tehnike, pohodništvo, zeleni program)
Udeleženci: učenci po urniku
Opis: Vsi učenci so vključeni v različne dejavnosti izven rednega vzgojno-izobraževalnega dela, razvijajo svoje zmožnosti in potrebe na različnih področjih delovanja.
- **UČNE DELAVNICE**
Udeleženci: učenci 5. stopnje
Opis: učenci se rokujejo z lesom, orodji in stroji, izvajajo različna kooperantska dela, kreativno in ustvarjalno uporabijo različne materiale z različnimi delovnimi orodji in pripomočki.
- **UČNO-DELOVNA PRAKSA**
Udeleženci: učenci 5. stopnje
Opis: Učenci po predhodnem razporedu opravijo eno- ali dvotedensko delovno prakso v raznih VDC-jih ljubljanskega okoliša. Seznanijo se z oblikami dela, ki jih bodo nekoč opravljali. Ponavadi so vključeni v VDC, kamor so oddali vlogo.

10.5.2 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V letnem delovnem načrtu navajamo vse, tudi enoletne komplementarne dejavnosti, ki jih izvajamo v obliki projektov v tekočem letu. Na tem mestu pa navajamo samo dejavnosti, ki so stalnica in jih že vrsto let izvajamo vsako leto.

- **AKTIVNO SODELOVANJE NA ŠPORTNEM PODROČJU (SPECIALNA OLIMPIDA SLOVENIJE)**
Udeleženci: učenci, izbrani glede na potrebe in potenciale
Opis: atletika, košarka, smučanje, namizni tenis, kolesarstvo, plavanje, balinanje
- **ABILIMPIADA**
Udeleženci: 5. stopnja
Opis: delovna ustvarjanja s področja vezenja, pletenja, oblikovanje lesa, rezbarjenje, oblikovanje glin, kuharske mojstrovine, poslikava svile

- **ŠOLA ZA ŽIVLJENJE (jesenska in poletna)**
Udeleženci: učenci oddelkov vzgoje in izobraževanja (OVI)
Opis: Osnovni cilj šole za življenje je pripraviti in usposobiti otroke z zmerno motnjo v duševnem razvoju na čim samostojnejše bivanje in skrb zase v vsakdanjem življenju. Aktivnosti bodo usmerjene predvsem na področja: spoznavanje okolja, osebna urejenost in medsebojni odnosi, skrb za varnost in okolje, športne dejavnosti, skrb za varnost in okolje, kultura in zabava.

- **FUNKCIONALNO UČENJE**
Udeleženci: učenci prvih skupin
Opis: Funkcionalno učenje so učna orodja, ki posnemajo otrokovo igro v prvih dveh letih in predstavljajo osnovo za nadaljnji razvoj komunikacije. Omogoča diagnostiko in nenehno spremljanje otrokovega napredka v aktivnostih. Ima jasno zgrajen sistem, postopke in materiale, ki so naravni in preprosti. Otrok ob takšni obravnavi postaja uspešnejši, vztrajnejši, povečuje notranjo motivacijo in samozaupanje. Sodelujejo tudi učitelji matične skupine in starši.

- **DELAVNICE ZA STARŠE**
Udeleženci: prijavljeni starši s svojimi otroki
Dejavnosti: Starši skupaj s svojim otrokom izdelajo novoletno dekoracijo. Kreativno uporabijo material in ustvarjajo. Skupaj doživijo in okusijo tudi trenutek prazničnega vzdušja v šolskem okolju.

- **VODENA PREHARANA UČENCEV**
Udeleženci: vsi učenci šole po skupinah
Dejavnosti: Zajtrk, malico in kosilo učenci zaužijejo ob prisotnosti učitelja, ki jim nudi pomoč in jih usmerja.

- **UVAJANJE ELEMENTOV »MONTESSORI PEDAGOGIKE«**
Udeleženci: učenci 2. in 3. stopnje
Dejavnosti: Uporaba naravnega materiala in specifičnih metod »montessori pedagogike«.

- **ZDRAVSTVENO IN ZOBOZDRAVSTVENO SPREMLJANJE UČENCEV**
Udeleženci: vsi učenci
Dejavnosti: Učenci vseh razvojnih stopenj imajo organiziran sistematski pregled v ZD Metelkova, kjer poskrbijo za vse zdravstvene storitve iz programa preventivnega zdravstvenega varstva. Z zdravnikom se posvetuje tudi matični učitelj v skupini. V OVI Jarše imamo za vse učence organizirano redno zobozdravstveno službo na OŠ Vodmat. Vodimo jih vsak torek po seznamu, ki nam ga določi zobozdravstvena služba oz. po potrebi.

- **PROJEKT »MIRNO MORJE«**
Udeleženci: dva učenca
Dejavnosti: Učenci se na specifičen način srečajo s specifično obliko socializacije. Na zelo majhnem prostoru si omogočajo čimbolj samostojne pogoje za opravljanje osnovnih življenjskih funkcij. Sodelujejo med seboj in si pomagajo.

10.5.3 KOMPLEMENTARNE DEJAVNOSTI

V nadaljevanju sledijo komplementarne dejavnosti, načrtovane glede na vrednote in potrebe, ki jim bomo, glede na analizo stanja v OVI Jarše, v prihodnjem obdobju posvetili posebno skrb.

Rezultati anket, ki so jih izpolnili starši in učitelji OVI, so pokazali, da tako starši kot učitelji želijo, da OVI Jarše spodbuja in razvija vrednote in potrebe:

- **skrb za lastno zdravje in osebno higieno,**
- **potrebo po varnosti,**
- **potrebo po sprejetosti in pripadnosti.**

Naš cilj je te vrednote in potrebe negovati, razvijati in vzpodbujati skozi aktivnosti, ki se že izvajajo, ter nove dejavnosti, ki jih bomo vpeljali v naslednjem šolskem letu.

– **Šola za življenje**

Osnovni cilj Šole za življenje je pripraviti in usposobiti otroke z zmerno motnjo v duševnem razvoju na čim samostojnejše bivanje in skrb zase v vsakdanjem življenju. Aktivnosti bodo usmerjene predvsem na področja: spoznavanje okolja, osebna urejenost in medsebojni odnosi, skrb za varnost in okolje, športne dejavnosti, skrb za varnost in okolje, kultura in zabava.

11. SODELOVANJE S STARŠI

Sodelovanje s starši temelji na:

- prizadevanju za enotnejše vzgojne pristope, ki omogočajo optimalen razvoj otrok ter oblikujejo primeren in kvaliteten odnos do dela, učenja, skupnosti in okolja,
- sodelovanju staršev pri otrokovi vzgoji in učenju ter napredovanju,
- skrbi za sprotno in kakovostno obveščanje o uspešnosti in napredovanju otroka,
- osnovi analiz in drugače pridobljenih mnenj in pobud staršem skušamo stalno izboljševati medsebojno sodelovanje,
- aktiviranju staršev, da bodo skupaj s šolo sodelovali pri otrokovi vzgoji in učenju,
- osveščanju in izpobraževanju staršev o osnovnih vzgojnih načelih ter posredovanju napotkov za delo z otrokom v domačem okolju.

11.1 INDIVIDUALNE OBLIKE

So namenjene obravnavanju posameznega učenca in njegovih posebnosti. Omogočajo izmenjavo mnenj o otroku, zato naj bodo iskrene, dobronamerne in zaupne.

– Razgovor ob sprejemu

Razgovor ob sprejemu učenca, ki je v našo ustanovo napoten z odločbo, vodijo psihologi in socialni delavec, prisoten je učitelj/vzgojitelj v Domu pa tudi medicinska sestra. Starši in učenec/dijak imajo možnost, da se informirajo o vsem, kar jih zanima v zvezi s šolo/Domom.

– Sodelovanje pri pripravi, izvajanju in evalviranju individualiziranega programa in vzgojnega načrta

Starši prevzamejo določene naloge, ki so opredeljene v individualiziranem programu in vzgojnem načrtu, zato je pomembno, da sodelujejo pri oblikovanju ciljev in načrtovanju aktivnosti ter pri evalvaciji IP. Pri tem jih šola seznanja z možnostjo in oblikami sodelovanja ter jih spodbuja k čim večjemu sodelovanju v okviru dogovorjenih možnosti.

– Govorilne ure

Govorilne ure izvajamo mesečno po razporedu, ki je določen v šolskem delovnem koledarju. Govorilne ure omogočajo stike z razrednikom in drugimi člani učiteljskega zbora, vodjem delovne enote, ravnateljem in šolsko svetovalno službo. Starši imajo možnost, da se o težavah ali problemih pogovorijo tudi s šolsko psihologinjo, fizioterapevtom, logopedinjo in socialno delavko. Govorilne ure so namenjene izmenjavi mnenj, informiranju in reševanju problemov. Pri teh urah lahko sodelujejo razrednik, drugi učitelj, šolski psiholog, logoped, fizioterapevt, socialna delavka, vodja DE in ravnatelj.

– **Izredni obiski staršev**

Starši lahko šolo/Dom obišejo tudi po predhodni najavi izven govorilnih ur, bodisi na lastno pobudo ali na povabilo razrednika, vodje delovne enote, ravnatelja in drugih strokovnih delavcev šole. Po potrebi pa so tudi prisotni pri pouku oz. drugih strokovnih obravnavah.

Obiski razrednika ali svetovalnega delavca na domu v primeru izrednih situacij oz. pojavov so potrebni zlasti ob socialno-patoloških pojavih v družini ali ožjem socialnem okolju. Obiski zahtevajo ustrezno strokovno pripravo in posvete s strokovnjaki in ustreznimi organi.

– **Pisna obvestila**

So namenjena staršem tedaj, ko jih obveščamo o posebnih dogodkih na šoli, vabimo na sestanke, se z njimi posvetujemo ali jih obveščamo o vzgojnih ukrepih. Informacije so namenjene staršem in so podane na način, ki je staršem razumljiv in pozitivno naravnano. Obvestila staršem, posebne informacije in obvestila o vzgojnih ukrepih pošiljamo v zaprti ovojnici z žigom šole in preko tajništva.

Starše obveščamo tudi s telefonskimi razgovori.

11.2 SKUPINSKE OBLIKE

Skupne roditeljske sestanke sklicuje vodja delovne enote. Namenjeni so splošnemu informiranju staršev o življenju in delu šole ter aktualnih dogodkih. Predviden je en skupni roditeljski sestanek na začetku šolskega leta.

Razredne roditeljske sestanke sklicujejo razredniki. Namenjeni so obravnavi tistih vprašanj, ki so aktualna za starše in učence enega razreda oz. skupine. Pobudo za teme da razrednik, lahko tudi šolski svetovalni delavec. Načrtujemo dva razredna roditeljska sestanka na leto na skupino.

Svet staršev: člane izvolijo starši na razrednih roditeljskih sestankih vsako leto.

Neformalna srečanja s starši potekajo v obliki vsakodnevnih pogovorov s starši ob prihodu po otroka, telefonskih pogovorih in raznih družabnih prireditvah šole.

12. SVETOVANJE

Svetovanje in usmerjanje pomaga otrokom in mladostnikom pri reševanju problemov v zvezi z njihovim razvojem, delom, odnosi z drugimi, razvijanjem samopresoje in prevzemanjem odgovornosti.

Usmerjanje in svetovanje se v Domu ali šoli izvaja v okviru neformalnega učenja v vzgojnih skupinah, učnih ur, individualnih pogovorih, različnih delavnicah, ob sprotnem reševanju problemov in drugih priložnostih. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole. Svetovanje in usmerjanje, povezano z reševanjem individualnih ali skupinskih problemov otrok in mladostnikov, izvajajo za to usposobljeni strokovni delavci ali vrstniki.

Vzgojitelji svetujejo tudi staršem. Svetovanje se izvaja v okviru individualnih pogovorov, pri sodelovanju na interesnih dejavnostih, raznih delavnicah, projektih, med prisotnostjo staršev pri delu v vzgojni skupini ... Posebno vlogo imajo svetovalni delavci šole.

13. BONTON ZA UČENCE, ZAPOSLENE IN STARŠE

13.1 BONTON ZA UČENCE²

- Zjutraj v šoli pozdravimo sošolce in učiteljico. DOBRO JUTRO je primeren pozdrav za učiteljico, sošolce lahko pozdravimo tudi drugače.
- Preobujemo se v copate in čevlje pospravimo v omarico. Prav tako zgornja oblačila, ki jih moramo lepo obesiti, da ne padejo na tla.
- Obnašamo se umirjeno, prijetno in čakamo na pouk.
- K pouku prihajamo redno in pravočasno. Če se nam zgodi, da zamudimo, se opravičimo in tiho, brez hrupa sedemo v svojo klopi in začnemo slediti pouku, manjkajočo snov napišemo kasneje.
- Če pozabimo domačo nalogo, stopimo do učiteljice in z besedo OPROSTITUTE, danes sem pozabil domačo nalogo začnemo pogovor. Nalogo napišemo do naslednje ure. V pogovoru z učiteljico uporabljamo besede PROSIM, HVALA, OPROSTITUTE, IZVOLITE.
- Med poukom ne klepetamo s sošolci. Če želimo učiteljico kaj vprašati, dvignemo roko in mirno čakamo, da nas pokliče.
- K pouku prinašamo vse potrebne pripomočke. Če se nam zgodi, da kaj pozabimo, prosimo sošolca, da nam tisto stvar posodi, da lahko sodelujemo pri pouku.
- V šoli ne govorimo grdih besed, ne rigamo in ne spuščamo vetrov. Vse to je skrajno neprimerno obnašanje.
- Če izostanemo od pouka, v 5 dneh prinesemo opravičilo od staršev.

MED ODMOROM

- Ne tečemo, ne skačemo in ne brcamo okoli sebe, ko smo na hodniku. Malico nosimo ob robu stopnic, počasi, da kaj ne polijemo ali stresemo s pladnja. Po stopnišču hodimo mirno in počasi, da se v koga ne zaletimo. Oken učenci sami ne odpirajo.

V ČASU MALICE

- Pospravimo šolske potrebščine z mize. Pobrišemo mizo in pripravimo prtiček (to lahko namesto nas stori tudi dežurni učenec).

---

² Viri: Škorjanc Tomaž: Bonton za otroke. Ljubljana: Domus, 2001. Društvo za teorijo in kulturo hendikepa: Bontonček. Ljubljana: Delo tiskarna, 2007.

PRI MIZI V JEDILNICI

- Vedeti je treba, da hrano vedno žvečimo z zaprtimi usti. S polnimi usti ne govorimo, saj pogled na napol prežvečeno hrano v ustih ni prijeten. Z žlico jemo le juho, medtem ko za vse drugo uporabljamo nož in vilice.
- Med obedom s priborom nikoli ne mahamo naokoli ali celo na koga kažemo z vilicami ali nožem. Pomembno je, da k mizi sedemo vedno z umitimi rokami. Za mizo sedimo vzravnano, komolci na mizo ne sodijo!

KAKO BITI PRIJATELJ Z VSEMI

- Žalosten in tih otrok morda ne želi biti sam. Stopi k njemu, pogovarjaj se z njim. Mogoče si želi prijatelja.
- Ne hvali se s svojo močjo ali hitrostjo, še posebej ne pred otroki, ki so bolni ali ne zmorejo toliko kot ti.
- Bodi potrpežljiv do otrok, ki so nemirni in se ne morejo za dalj časa posvetiti eni nalogi. Pomagaj jim pri šolskem delu.
- Nekateri otroci se težje učijo, ne posmehuj se jim in jih ne kliči z grdimi besedami, raje jim pomagaj.
- Potrudi se razumeti otroke, ki jecljajo ali težko in nerazumljivo govorijo. Videz ne pove ničesar o dobroti, prijaznosti ali poštenju človeka. Ne posmehuj se drugačnim, majhnim, debelim ali suhim otrokom in ne norčuj se iz lastnosti drugih.
- Nekateri otroci imajo epilepsijo ali sladkorno bolezen. Jemljejo zdravila ali injekcije. Ne posmehuj se jim.

V MESTU

- Prvo in glavno pravilo lepega vedenja, kadar hodimo po mestnih ulicah, je: nikoli na stvari, še posebej pa na ljudi ne kažemo s prstom, pa naj gre še za tako zanimive reči ali osebe.
- Hodimo vedno po desni strani, svojo hojo pa prilagodimo hitrosti drugih ljudi na pločniku ali ulici, ne švigamo sem in tja, ne skačemo pred ljudi in se ne zaletavamo vanje.
- Upoštevamo predpise, ki veljajo v mestu.
- V dežju smo previdni z dežnikom.

PROMET IN POT DOMOV

- Pravilno vedenje v prometu je pomembno predvsem zaradi varnosti. Na cesti ne počni ničesar, kar bi lahko ogrozilo varnost kogarkoli. Vedno je treba upoštevati prometne predpise.
- Čez cesto se odpravi na označenih prehodih za pešce, upoštevaj semaforje, tudi če je cesta prazna, je ob rdeči luči ne prečkaj. Če ulica nima označenega prehoda za pešce, jo prečkaj na preglednem mestu, ko si se dobro prepričal, da ni nikjer vozečega avtomobila. Na cesto nikoli ne skači brez da bi se prepričal, da je prazna in tako varna.
- Starše opozori, če si videl sumljivo osebo, ali se ti je odrasel človek neprijetno približal.

AVTOBUS

- Na avtobusu vedno odstopimo sedež starejšim ljudem, nosečnicam, staršem, ki imajo v naročju otroka in invalidom.
- Pred vstopnimi vrati se ne gnetemo, saj gneča povzroča počasnejše vstopanje.
- Pred vstopom v avtobus, še posebej v jutranjih urah, ko je gneča večja, velja z ramen sneti šolsko torbico ali nahrbtnik ter ju podržati v roki, da je več prostora v avtobusu in da se ljudje v njem lažje premikajo.
- Vedno stopamo proti zadnjemu delu avtobusa, da lahko vstopijo še drugi potniki na naslednjih postajah.
- Tudi visenje pred izstopnimi vrati ni primerno, sploh kadar še nimamo namena izstopiti, saj s tem zapiramo izstop drugim potnikom.

KINO, GLEDALIŠČE, GALERIJA IN MUZEJ

- V dvoranah naj bo vedno tišina, še posebej to velja za gledališče in opero. Z govorjenjem in hrupom motimo nastopajoče, kakor tudi druge gledalce, ki si želijo v miru spremljati predstavo brez naših pripomb ali opazk.
- Oblečemo se primerno dogodku.
- Vnašanje kakršnekoli hrane in pijače v gledališko dvorano ni primerno, tudi če gre samo za bonbone. V kinu pa si lahko privoščimo kaj malega.

OBLEKA

- Modro je, če imaš ločeno obleko za prosti čas in tisto, s katero hodiš v šolo. Za vsako obleko pa je najpomembnejše, da je vedno čista, cela in ni pomečkana.

HIGIENA

- Redno, pozorno in temeljito umivanje ni važno samo za to, da nimamo zanemarjenega videza in da ne zaudarjamo. Z rednim vzdrževanjem osebne higijene se izognemo tudi mnogim boleznim, katerih vzrok je umazanija!
- Po vsaki uporabi stranišča, po igri in preden sedeš k mizi, da boš jedel, **si vedno umij roke.**
- Redno in pozorno ščetkanje zob ni pomembno samo za to, da se znebiš slabega zadaha, ampak tudi za to, da bodo tvoji zobje ostali čim dlje zdravi in lepi.
- Stranišče puščaj za seboj v brezhibnem stanju, uporabi metlico, s katero očistiš školjko.
- Poskrbi, da imaš čiste roke pred pisanjem domače naloge ali pred branjem knjige, da ne umažeš zvezka ali knjige.
- Tudi v razredu vzdržuj red in čistočo. Stvari za sabo pospravlaj, skrbi, da imaš vedno čisto in pospravljeno mizo, svojo polico ali predal.
- Ko kašljaš ali kihaš, daj roko pred usta, da se ne bodo prehladili ali zboleli tudi drugi otroci.
- Z uporabo papirnatih brisač, prtčkov ipd. ne pretiravaj.

TELEFONIRANJE

- Med poukom in drugimi šolskimi aktivnostmi so telefoni izključeni in so v torbi ali omari.
- Upoštevati je treba vsa opozorila, kje so prenosni telefoni prepovedani.
- Nujno potreben klic opravi med odmorom v dogovoru z učiteljem.
- Izključimo jih pred začetkom filma v kinu, gledališču ...

13.2 BONTON ZA VZGOJITELJE, UČITELJE, VODSTVENE DELAVCE IN OSTALE ZAPOSLENE

Vzgojitelji, učitelji in ostali zaposleni smo na svojem delovnem mestu vzgled otrokom, mladostnikom, staršem in širši javnosti. Zato je še toliko pomembnejše, da se zavedamo svoje vloge in v skladu s pravili bontona tudi ravnamo.

Vzgojitelj/učitelj **otrokom in mladostnikom** ponuja in zagotavlja:

- varnost in sprejetost,
- pomoč pri učenju,
- oporo in svetovanje v stiskah ter težavah,
- primerno pozornost, spoštovanje, vljudnost in ustrežljivost, prijazen odnos,
- skrbi za pozitivno klimo v skupini,
- socialno, motivacijsko in emocionalno rast vsakega posameznika,
- možnosti/aktivnosti za ustvarjalnost in kreativnost,
- zdravo življenje brez odvisnosti,
- uravnoteženo prehrano,
- humane in kulturne medosebne odnose,
- jih pohvali, (z mirno besedo) na ustrezen način pokaže na njihove napake, ki škodujejo njim samim ali celotni (razredni skupnosti) skupini,
- prisluhne in posluša,
- ima sposobnost empatije ob problemu ali težavi otroka/mladostnika,
- samovzgojo, ko otrok ali mladostnik razmišlja o svojih vzgojnih problemih,
- vedno upošteva razvojne in individualne posebnosti posameznega otroka in mladostnika.

Vzgojitelj/učitelj:

- vzpostavi in ohrani vljudne in spoštljive odnose s **sodelavci**,
- odločno izraža in zastopa svoja (premišljena) stališča in pričakovanja, pri tem pa ohranja toleranco do različnosti,
- je sodelovalen,
- skrbi za lastno psihofizično kondicijo,
- skrbi za stalno strokovno izpopolnjevanje,
- skrbno izbira metode dela in načine vodenja učno-vzgojnega procesa.

13.3 BONTON ZA STARŠE

KOT STARŠ BOM POSKRBELO/KOT STARŠA BOVA POSKRBELO, DA BO OTROK:

A)

- redno prihajal k pouku,
- bil čist in urejen,
- imel v torbi le potrebne šolske potrebščine in copate,
- imel napisane domače vaje,
- redno opravil morebitne druge zadolžitve za pouk.

B)

- šolo bom o odsotnosti otroka od pouka obvestil še isti dan ali najkasneje naslednji dan,
- redno se bom zanimal za delo otroka v šoli, preverjal šolsko torbo in beležko (1. triletje),
- udeleževal se bom roditeljskih sestankov in govorilnih ur,
- sodeloval bom pri dejavnostih, ki povezujejo domače in šolsko delo ter so v prid mojemu otroku,
- svojega otroka bom vzgajal s svojim zgledom,
- otroku bom v oporo v slabih in dobrih trenutkih,
- v odnosu do svojega otroka bom upošteval njegove zmožnosti,
- zavedam se, da moram svojemu otroku postavljati zdrave meje njegovih dejanj in obnašanja,
- v sporu z njim se bom odločil za sporazum in ga seveda tudi sam upošteval,
- poskrbel bom, da bo imel moj otrok tudi svoj prosti čas, o katerem pa se bova dogovorila, saj naj bo v skladu z njegovim šolskim delom, družinskim življenjem in srečanji z vrstniki,
- v odnosu z njim bom pozitiven in ga vzpodbujal,
- ne bom pozabil, da sem starš in vzgojitelj v vsakem trenutku,
- namenil mu bom žepnino, s katero bo dobil priložnost pokazati svojo odgovornost,
- za otroka si bom vzel čas in potrpljenje,
- upoštevalo bom, da ima tudi moj otrok rad pohvalo, vzpodbude in podporo,
- spoštoval bom dejstvo, da ima moj otrok tudi drugačen okus in ambicije,
- včasih njegovega vedenja ali odločitev ne bom sprejel, vendar bom mojega otroka vedno sprejemal,
- ne bom ga primerjal z drugimi, z njegovimi brati ali njegovimi sestrami,
- ne bom delal stvari namesto njega, ampak mu bom pomagal, da se bo znašel sam,
- pred mojim otrokom ne bom razvrednotil šole, raje naj prevzame tudi sam odgovornost za svoja dejanja,
- ob prihodu v šolo, ne bom v šoli ali bližnji okolici kadil,
- če se bom znašel v slepi ulici in ne bom vedel naprej, bom poiskal pomoč pri tistih, ki o vzgoji vedo več kot jaz,

- za razgovor z učiteljem ali drugim strokovnim delavcem se bom predhodno najavil,
- do učiteljev bom spoštljiv in jim zaupal; če pride do nesporazumov in vprašanj, se bom najavil na razgovor. **Vem, da vprašati za nasvet ni sramota!**

14. VZGOJNI POSTOPKI

Vzgojni postopki so koraki:

- za učenje socialno zaželenih in funkcionalnih oblik vedenja,
- za krepitev socialno zaželenih in funkcionalnih oblik vedenja.

14.1 RESTITUCIJA

Poravnava povzročene škode. Škoda, ki jo povzroči učenec, je lahko na etičnem, čustvenem, socialnem in materialnem področju. Poravnave so smiselno povezane s povzročeno škodo.

Restitucija omogoča ustvarjalno soočanje z napakami, ki so na ta način tudi priložnost za učenje novih vedenj in popravo napak. V nasprotju s kaznovanjem poudarja pozitivno reševanje problemov.

Temeljna načela restitucije so:

- poravnava je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo,
- zahteva odločitev in napor tistega, ki je škodo povzročil,
- oškodovanec jo sprejme kot primerno nadomestilo povzročene škode,
- spodbuja pozitivno vedenje in ne obrambnih vedenj kot kritika in kazen ter poudarja vrednote,
- ni kaznovalca, učenec ustvarjalno rešuje problem.

Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljene spreminjati vedenje, lažje bodo razumeli napake drugih in kot odrasli ne bodo avtoritarno kaznovali.

14.2 MEDIACIJA

Je eden od načinov reševanja problemov in konfliktov s pomočjo tretje osebe. Učenci odgovornosti in naloge za svoje spore prevzamejo sami. Kadar dve strani (učenca) sodelujeta pri iskanju rešitev nastalega problema, skušata najti nekaj, kar bo zadovoljilo želje in potrebe obeh.

Medvrstniška mediacija je proces, v katerem sta udeležena vsaj dva učenca, med katerima je prišlo do nesoglasja, konflikta ali spora. Obe strani morata biti pripravljene nastalo situacijo razrešiti na miren, strpen in produktiven način, ki lahko pripelje do konkretne prostovoljno in dogovorno dosežene rešitve.

Pri tem jima pomaga tretji, nevtralni vrstnik (mediator), ki z različnimi tehnikami, veščinami in znanji učencema v konfliktu pomaga pri razlagi različnih pogledov, izražanju želja in potreb, da bi poiskala najboljšo med možnimi rešitvami.

V Domu poteka tudi **medvrstniška mediacija**.

Vsaka mediacija je izvedena pod vednostjo mentorice. Otroci in mladostniki, ki se odločijo za medvrstniško mediacijo, oz. njihovi vzgojitelji se za mediacijo dogovorijo z mentorico.

Temeljna načela restitucije in mediacije:

- za učenca je prostovoljna, ponujena možnost,
- v primeru, da zavrne možnost, ki jo ponujata mediacija in restitucija, sledijo ukrepi v skladu s pravili in dogovori šole/Doma,
- ni kaznovanje, ampak ustvarjalno reševanje sporov, problemov.

Po zaključenem postopku mediacije ali restitucije strokovni delavec, oz. v primeru mediacije mentor medvrstniške mediacije, izpolni še preostale rubrike obrazca o restituciji oz. mediaciji.

V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

14.3 INDIVIDUALNI VZGOJNI NAČRT

Šola/Dom poleg zakonite obveze, da oblikuje individualizirane programe za vsakega učenca, oblikuje tudi individualiziran vzgojni program, ki je v pisni obliki formuliran v navezavi s predpisanimi vzgojnimi ukrepi. Pri tem sodelujejo starši, učenci, strokovni delavci šole. Kadar starši učenca niso pripravljeni sodelovati, oblikuje individualni vzgojni načrt matični vzgojitelj/učitelj in drugi strokovni delavci brez staršev.

Individualiziran vzgojni načrt vsebuje:

- opis problema,
- cilje vedenja in učenja,
- načrt pomoči učencu,
- strinjanje učenca, učiteljev, staršev in delavcev Doma o nalogah in obveznostih,
- način spremljanja izvajanja načrta,
- posledice uresničevanja oz. neuresničevanja dogovorjenega,
- evalvacijo.

Vzgojni načrt za učenca je del individualnega programa³.

---

³ Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli (Ur. l. RS, št 76/08).

15. VZGOJNI UKREPI

Vzgojni ukrepi so posledice težjih ali ponavljajočih kršitev pravil šole/Doma in so način reševanja problemov, ki se s tem pojavijo. Uporabljajo se lahko:

- če trenutna situacija narekuje naglo ukrepanje (nevarnost, posredovanje v pretepu, zaščita imovine ipd.),
- če učenci zavračajo sodelovanje pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene druge vzgojne dejavnosti (svetovanje, pogovor s samopresojo, restitucija, mediacija itd.),
- kadar učenci niso pripravljeni upoštevati potreb in pravic drugih ali ponavljajo kršitve pravil šolskega reda in dogovorov.

Vzgojni ukrepi učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje teh ukrepov je povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za učenje ter spremembo neustreznega vedenja. Pri tem sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole. Vzgojni ukrepi so namenjeni zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti.

Šola/Dom o razlogih za uporabo vzgojnih ukrepov vodi ustrezne zapise. Za vodenje zapisov o vzgojnih ukrepih je odgovoren razrednik oz. strokovni delavec, ki vodi obravnavo učenca v primeru kršitev pravil šolskega reda ali drugih dogovorov.

Šola/Dom izvede vzgojni ukrep na podlagi strokovne odločitve, ki je lahko individualna (strokovni delavec šole) ali skupinska (oddelčni učiteljski zbor, učiteljski/vzgojiteljski zbor).

O uporabi vzgojnega ukrepa je šola/Dom dolžna predhodno ali naknadno podati obvestilo, v kolikor je bila odločitev za izbiro vzgojnega ukrepa individualna, starše obvesti strokovni delavec, ki se je za vzgojni ukrep odločil. O izreku oz. izbiri vzgojnega ukrepa mora obvestiti tudi razrednika/matičnega vzgojitelja. V primeru skupinske odločitve učenca in starše obvesti razrednik ali po potrebi razrednik v sodelovanju s svetovalno službo in vodjo šole/Doma.

Strokovni delavci šole/Doma se s starši pogovorijo o kršitvi pravil, posledicah in možnih načinih reševanja težav. V primeru, da so strokovni delavci šole/Doma vzgojni ukrep za učenca že določili, staršem predstavijo obliko in trajanje vzgojnega ukrepa, razloge za izbiro le-tega ter načine, s katerimi bodo preverili, kako je ukrep učinkoval na učenca.

V kolikor starši odklonijo razgovor, odklonitev ne zadrži uporabe vzgojnega ukrepa. Vzgojni ukrep je za učenca in njegove starše obvezujoč in ga morajo upoštevati.

15.1 VZGOJNI UKREPI ZA KRŠITEV PRAVIL

– **Ukinitev nekaterih pravic oz. ugodnosti**

Šola lahko učencu začasno oz. trajno ukine pravice, povezane s pridobljenimi statusi učencev ali posamezne ugodnosti, ki jih učencem nudi izven predpisanih dejavnosti in standardov. Učenci naj bi z omenjenim ukrepom dobili sporočilo, da posamezne ugodnosti in privilegiji niso samoumevni, temveč se je za njih potrebno potruditi ter upravičenost do le-teh dokazati s socialno sprejemljivim, odgovornim ravnanjem.

– **Zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov po oz. med poukom**

Zadržanje na razgovoru po pouku poteka z vednostjo in soglasjem staršev. Zadržanje na razgovoru med poukom poteka v dogovoru z učiteljem predmeta, ki ga ima učenec v času zadržanja na urniku. Razgovor z učencem med oz. po pouku opravi vodja šole, šolski svetovalni delavec, razrednik ali strokovni delavec, ki je opazil kršitev učenca.

Razgovor je namenjen skupni analizi učenčevega vedenja. Na razgovoru strokovni delavec učencu pomaga pri presojanju lastnega vedenja z vidika učinkovitosti in etične sprejemljivosti, pri ugotavljanju pozitivnih in negativnih posledic njegovih ravnanj zanj in za druge. Ponudi mu pomoč pri iskanju uspešnih in socialno sprejemljivih vedenj, s katerimi bo učenec lahko na primeren način zadovoljil svoje potrebe in interese, ter pri načrtovanju potrebnih sprememb.

– **Zadržanje po pouku z namenom opravljanja učnih zadolžitev**

V kolikor učenec zamuja k pouku ali pri pouku ne sodeluje, lahko učitelj v dogovoru s starši učenca zadrži po pouku. V času zadržanja mora učenec opraviti šolsko delo, ki ga med rednim poukom zaradi nesodelovanja ali zamujanja k pouku ni opravil. Učitelj lahko učencu v skladu s svojo lastno presojo in dogovorom s starši učenca dodeli tudi drugačna navodila za delo. Učenec lahko dogovorjeno delo opravi tudi pri drugem učitelju (npr. v podaljšanem bivanju), v kolikor le-ta s tem soglaša.

– **Dodatno spremstvo/nadzor učenca oz. organizacija nadomestne vzgojno-izobraževalne aktivnosti v primerih izvajanja pedagoškega procesa izven prostorov šole**

V kolikor domnevamo, da otrok/mladostnik pri izvajanju določene aktivnosti izven prostorov šole (naravoslovni, športni dnevi, šola v naravi ...) ogroža svojo varnost oz. varnost drugih otrok/mladostnikov lahko šola:

- za učenca zagotovi dodatnega strokovnega delavca/spremljevalca, ki skrbi za varnost otrok/mladostnikov,
- o problemu obvesti starše otroka/mladostnika z vzgojnimi težavami in jih pozove, da se oni skupaj z njim udeležijo aktivnosti,
- za učenca, ki ogroža svojo varnost oz. varnost drugih, organizira nadomestni vzgojno-izobraževalni proces na šoli.

Pred izvedbo omenjenega vzgojnega ukrepa z ukrepom obvezno seznanimo starše učenca. Za dvomljive primere in primere, ki zajemajo daljše časovno obdobje ali zadevajo več strokovnih delavcev oz. otrok/mladostnikov, se odločitev o uporabi vzgojnega ukrepa sprejme timsko.

– **Individualno učenje in delo izven razreda/učne skupine**

Kadar učenec pri pouku onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža varnost sebe in drugih, se zanj lahko organizira učenje in delo izven učne skupine. Učenec v času odstranitve od pouka opravlja delo pod nadzorom strokovnega delavca, ki ga določi vodja šole. Učne oz. delovne zadolžitve učencu določi učitelj, ki se je odločil za izvedbo tega ukrepa, vodja šole ali strokovni delavec, ki nadzira učenčevo delo. Učitelj, ki se je odločil za ukrep odstranitve od pouka, še isti dan preveri delo učenca, se z njim pogovori o vzrokih težav ter nadaljnjem sodelovanju. Učencu lahko pri reševanju problema, zaradi katerega je bil odstranjen od pouka, pomaga tudi strokovni delavec, ki ga nadzira pri delu oz. učenju izven učne skupine.

– **Učenje in delo v drugi učni skupini/razredu**

Učenca lahko z vednostjo in v soglasju z vodjo delovno enote in učenčevimi starši začasno premestimo v drug razred oz. drugo učno skupino. Učitelj, ki se je odločil za omenjeni ukrep, učencu pripravi delovne zadolžitve, ki so skladne z vzgojno-izobraževalnim procesom, ki poteka v njegovem matičnem razredu. Učitelj mora za začasno premestitev pridobiti tudi soglasje učitelja, ki bo učenca začasno poučeval. Posredovati mu mora vsa potrebna navodila za delo z učencem. Učenje v drugi učni skupini lahko poteka z namenom:

- zagotavljanja večje varnosti (učenec, ki ogroža varnost drugih, je premeščen v skupino, kjer je manjše število učencev in večji nadzor oz. v skupino, v kateri se znajo drugi učenci učinkoviteje postaviti zase, sam pa nima vodilne vloge),
- postavljanja zgleda oz. pridobivanja pozitivnih vedenjskih vzorcev (učenec s težavami na vzgojnem področju je premeščen v skupino, v kateri učenci v večini primerov izkazujejo funkcionalne, socialno sprejemljive oblike vedenja),
- drugim strokovno utemeljenim namenom.

Zakonska podlaga za izvedbo vzgojnih ukrepov pod 4. in 6. alinejo je opredeljena v 21. členu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 102/07), ki pravi, da šola lahko učencu občasno zagotovi doseganje ciljev izobraževanja tudi v drugih oblikah organiziranega dela z učenci z namenom, da se učencem zagotovi varnost ali nemoten pouk.

- **'Time out' (kratkotrajna odstranitev učenca iz skupine)**
Učenca v primeru dlje časa trajajočega motečega vedenja za nekaj minut (odvisno od njegove kronološke oz. mentalne starosti) ločimo od skupine (npr. ga umaknemo v kotiček v razredu oz. v drug, ločen prostor, vendar pod ustreznim nadzorom). Učencu povemo, koliko časa bo odstranitev trajala, damo mu navodila, da se umiri in razmisli o primernosti svojega vedenja, sicer pa se z njim med izvajanjem 'time outa' ne pogovarjamo. V zvezi z omenjenim ukrepom praviloma ni potrebno obveščanje staršev.
- **Pogostejši kontakti s starši in poročanje o učenčevem vedenju v šoli**
Strokovni delavec se lahko v primeru večjih težav učenca na vedenjskem področju s starši dogovori za pogostejše (vsakodnevno, tedensko) medsebojno (osebno, pisno ali telefonsko) informiranje. Namen pogostejšega informiranja je povečati vzgojno učinkovitost s sprotnim, enotnim, doslednim vzgojnim delovanjem šole in staršev. Strokovni delavec, ki organizira tedenske ali dnevne kontakte, o tem obvesti razrednika in vodi uradne zaznamke pogovorov. Uradni zaznamki se vložijo v osebno mapo učenca.
- **Kratkotrajna prepoved vstopanja, zadrževanja ali uporabe določenih šolskih prostorov**
V kolikor učenec v določenih prostorih šole ogroža svojo varnost in/ali varnost drugih učencev oz. kaže neprimeren odnos do šolske imovine, mu lahko strokovni delavec začasno prepove vstop, zadrževanje ali uporabo določenih prostorov na šoli (npr. šolske knjižnice). Strokovni delavec se pred izrekom prepovedi posvetuje z razrednikom in vodjo delovne enote, o prepovedi pa obvesti starše in vse strokovne delavce šole.
- **Začasni odvzem naprav ali predmetov, s katerimi učenec moti pouk ali ogroža lastno varnost in varnost drugih**
Strokovni delavec šole lahko učencu začasno odvzame napravo ali predmet, s katerim učenec ogroža lastno varnost ali varnost drugih oz. onemogoča izvedbo pouka ali druge vzgojno-izobraževalne dejavnosti. O takem odvzemu strokovni delavec še isti dan obvesti starše učenca, ki odvzeti predmet ali napravo v šoli tudi prevzamejo.

V primeru suma, da učenec poseduje nedovoljene predmete, lahko učitelj oz. drugi strokovni delavec zahteva, da jih učenec pokaže in izroči. Z dovoljenjem učenca lahko pregleda njegovo torbo, garderobo in ga osebno pregleda.

V primeru, da učenec pregled odkloni, lahko učitelj oz. drug strokovni delavec pokliče starše in jih prosi za dovoljenje. Če tega ne dobi, jih lahko prosi, da pridejo otroka pregledat sami. V kolikor obstaja utemeljena domneva, da je predmet nevaren, šola o tem takoj obvesti policijo.
- **Prešolanje učenca na drugo šolo**
Če je iz vzgojnih razlogov potrebno, lahko osnovna šola v soglasju ali na zahtevo staršev vključi učenca v drugo osnovno šolo, v kolikor le-ta s tem soglaša. (54. člen Zakona o osnovni šoli, Ur. l. RS, št. 12/96, št. 33/97, št. 54/00, št. 59/01, št. 71/04, št. 53/05, št. 60/06, št. 63/06)

Šola lahko iz vzgojnih razlogov prešola učenca na drugo šolo tudi brez soglasja staršev:

- če so kršitve pravil šole takšne narave, da ogrožajo življenje ali zdravje učenca oziroma življenje ali zdravje drugih,
- če učenec po treh vzgojnih opominih v istem šolskem letu in kljub izvajanju individualiziranega vzgojnega načrta onemogoča nemoteno izvajanje pouka ali drugih dejavnosti, ki jih organizira šola.

Če se učenca prešola brez soglasja staršev, si šola pred odločitvijo o prešolanju učenca na drugo šolo pridobi mnenje Centra za socialno delo ter soglasje šole, v katero bo učenec prešolan, glede na okoliščine pa tudi mnenje drugih inštitucij. Šola staršem vroči odločbo o prešolanju, v kateri navede tudi ime druge šole ter datum vključitve v to šolo.

(25. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli, Ur. l. RS, št. 102/07)

- **Prepoved obiskovanja šole po izpolnitvi osnovnošolske obveznosti**
Če učenec, ki je zaključil šolsko obveznost, krši dolžnosti in pravila, določena z zakonom ter drugimi predpisi in akti šole, mu šola lahko začasno ali trajno prepove obiskovanje šole.

Posledice kršitev pravil in uporaba vzgojnih ukrepov ne smejo omejevati pravic učencev, opredeljenih od 5. do 13. člena in od 50. do 57. člena Zakona o osnovni šoli. (Ur. l. RS, št. 12/96, št. 33/97, št. 54/00, št. 59/01, št. 71/04, št. 53/05, št. 60/06, št. 63/06, št. 102/07)

Način odvzema določenih pravic je opredeljen v določbah zakona, ki urejajo splošni upravni postopek.

(60.a člen Zakona o osnovni šoli; Ur. l. RS, št. 12/96, št. 33/97, št. 54/00, št. 59/01, št. 71/04, št. 53/05, št. 60/06, št. 63/06, št. 102/07)

15.2 ADMINISTRATIVNI UKREPI ZA KRŠITEV PRAVIL

Učencem se lahko za neizpolnjevanje obveznosti in za kršitve domskih pravil izreče vzgojni opomin/ukrep.

Izrekanje vzgojnih opominov v osnovni šoli določi Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli, za dijake v DE Dom pa Pravilnik o šolskem redu v srednjih šolah.

Pravilnik ureja le področje izrekanja pisnih opominov. Ti se lahko izrečejo le, kadar učenec krši dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole, in ko vzgojne dejavnosti oziroma vzgojni ukrepi ob predhodnih kršitvah niso dosegli namena.

ZOŠ določa, da z vzgojnimi ukrepi ni mogoče omejiti pravic učencev, opredeljenih v posameznih členih Zakona o osnovni šoli (od 5. do 13. člena in od 50. do 57. člena ZOŠ).

15.3 DRUGE VZGOJNE DEJAVNOSTI (POHVALE, NAGRADE, PRIZNANJA)

Učenec ali skupina učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli/Domu prejme pohvale, priznanja in nagrade.

Pohvale, priznanja in nagrade lahko predlagajo:

- oddelčna skupnost ali skupnost učencev/vzgojiteljev šole,
- razrednik/matični vzgojitelj,
- drugi strokovni delavci šole,
- mentorji dejavnosti,
- vodja šole/Doma ali ravnatelj zavoda,
- starši.

Pohvale

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so lahko ustno pohvaljeni. Ustne pohvale izrekajo učitelji/vzgojitelji oz. mentorji posameznih aktivnosti.

Pisne pohvale podeljujeta razrednik/matični vzgojitelj ali mentor dejavnosti za aktivnosti, ki trajajo celo šolsko leto. Razrednik/matični vzgojitelj podeljuje pisne pohvale za delo v oddelčni skupnosti ali za individualno napredovanje učenca. Mentorji podeljujejo pisne pohvale za prizadevno delo pri interesnih ali drugih dejavnostih.

Pisne pohvale se podeljujejo za:

- prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole/Doma,
- dajanje trajnejšega pozitivnega zgleda s svojim ravnanjem v oddelku/vzgojni skupini,
- bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom,
- prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri različnih dejavnostih izven šole/Doma,
- doseganje vidnih rezultatov na šolskih/domskih, športnih ali drugih tekmovanjih in srečanjih učencev iz različnih področjih znanja in delovanja,
- posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti/vzgojni skupini, skupnosti učencev šole/Doma ali šolskem parlamentu,
- aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditev, pomembnih za šolo/Dom,
- sodelovanje v prostovoljstvu in drugih družbeno koristnih dejavnostih,
- nudenje pomoči tistim učencem, ki jo potrebujejo,
- iz drugih utemeljenih razlogov, ki jih strokovni delavec, mentorji, vodja šole ali učiteljski zbor/vzgojiteljski zbor ocenijo kot primerne.

Pisne pohvale se lahko podelijo tudi skupini učencev. Skupinske pisne pohvale podeljuje vodja šole/Doma.

Ustne in pisne pohvale so enkrat mesečno prebrane tudi po šolskem/domskem radiu v redni rubriki Pohvale učencev. Mentorji oz. učitelji/vzgojitelji imena pohvaljenih učencev sporočijo mentorici šolskega/domskega radia.

Priznanja

Priznanja podeljuje učencem vodja šole/Doma ali ravnatelj, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo/Dom in ki znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Priznanja se podeljujejo za:

- večletno prizadevnost in doseganje vidnih rezultatov pri šolskem/domskem delu,
- doseganje vidnih rezultatov na raznih tekmovanjih in srečanjih, ki so organizirana za območje občine, regije ali države,
- večletno prizadevno sodelovanje in doseganje rezultatov pri raznih interesnih dejavnostih,
- doseganje vidnih rezultatov na športnih področjih, kjer učenci predstavljajo šolo/Dom,
- večletno prizadevno delo v oddelčni skupnosti, šolski skupnosti ali šolskem parlamentu,
- iz drugih utemeljenih razlogov, ki jih strokovni delavec, mentorji, vodja šole/Doma ali učiteljski/vzgojiteljski zbor ocenijo kot primerne za podelitev priznanj.

Nagrade

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade določi vodja šole/Doma v sodelovanju z razrednikom/matičnim vzgojiteljem oziroma mentorjem. Praviloma so nagrade knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih dejavnostih šole/Doma.

Priznanja in nagrade podeljuje vodja šole/Doma ali ravnatelj ob zaključku šole na slavnosten način.

Matej Rovšek
ravnatelj

žig

Vesna Kotar
predsednica sveta